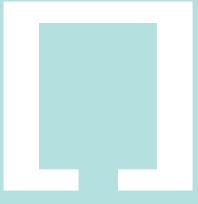

MİMARLIK BÜLTENİ

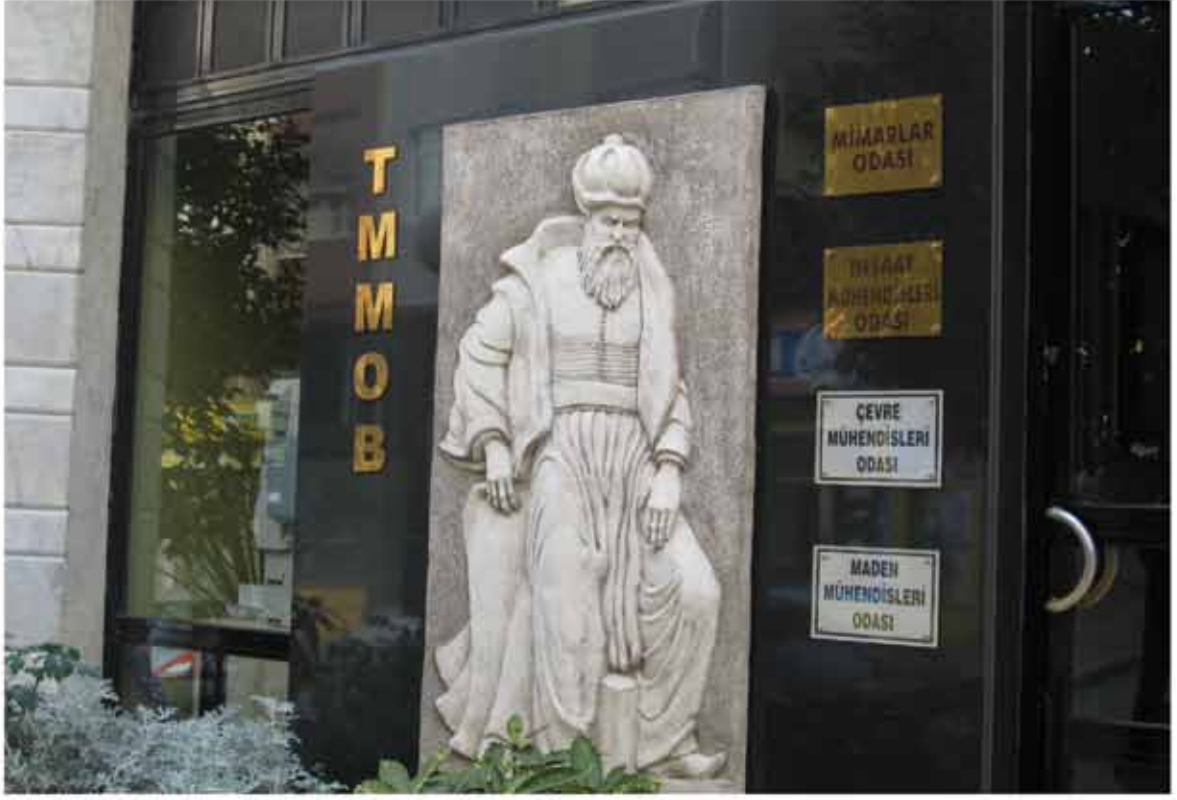
MİMARLAR ODASI SAMSUN ŞUBESİ

bilgi@samsunmimar.org • www.samsunmimar.org

TEMMUZ 2012 / 29

- ▶ TMMOB Mimarlar Odası Samsun Şubesi
04 Temmuz 2012 Tarihli Sel Raporu ve Basın Açıklamaları
- ▶ Modern Mimarlık Mirasının Yerel Bir Örneği:
Gerze Yangın Evleri / Ayten ERDEM - Rabia ÖZAKIN
- ▶ Alaçam Konutlarının Cephe Özellikleri / Gülsüm TARIM
- ▶ Saathane... / Mehmet BÜYÜKALBAYRAK
- ▶ Osmanlı Şehirlerinde Yapı Örgütü ve Mimarlık / İsmail HAKKI GÖZTAŞ
- ▶ Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun (tasarısı)
Çerçevesinde Mimari Tasarım / Selami ÖZÇELİK
- ▶ Basın Açıklaması: 5 Haziran Dünya Çevre Günü
- ▶ Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi 2013 Yılı Ajandası Fotoğraf Yarışması
- ▶ Karikatür / İsmail Sevindik

TMMOB MİMARLAR ODASI SAMSUN ŞUBESİ
12. DÖNEM YÖNETİM KURULU

Başkan: Selami ÖZÇELİK
Başkan Yrd.: Aslan KASIMİ
Sekreter: Zerrin ÖZDOĞAN
Sayman: Tuba KARABULUT
Üye: Erdem DURLU
Üye: Mehmet TAŞ
Üye: Evrim TUTKUN GÜLER

Şube: Bahçelievler Mah. Mevlana Cad. Barış Apt.
No: 5/1 İLKADIM/SAMSUN
Telefon: 0 362 231 15 70 - 0 362 231 27 80
Faks: 0 362 231 15 75
e-mail: bilgi@samsunmimar.org
Web: www.samsunmimar.org

TOKAT TEMSİLCİLİĞİ

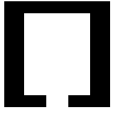
Temsilcilik: Alipaşa Mah. Dr. Remzi Topçam Cad. Samsaroğlu İş Hanı Kat: 3 TOKAT
Telefon: 0 356 212 84 52 Faks: 0 356 212 84 52

AMASYA TEMSİLCİLİĞİ

Temsilcilik: Ziyapaşa Bulvarı Adnan Özkök İş Merk. Kat: 3 No: 6 AMASYA
Telefon: 0 358 218 47 15 Faks: 0 358 218 47 15

SİNOP TEMSİLCİLİĞİ

Temsilcilik: Meydankapı Mah. Karagüllü Sok. Hüsrev Apt. No: 10/1 SİNOP
Telefon: 0 368 261 37 09 Faks: 0 368 261 37 09

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Mimarlar Odası Samsun Şubesi Adına
Selami ÖZÇELİK

Yayımlayan
Mimarlar Odası Samsun Şubesi Adına
Yayın Komitesi

Yayın Koordinatörü
Zerrin ÖZDOĞAN

Yayın Komitesi
Zerrin ÖZDOĞAN
İsmail SEVİNDİK
Muhammed KONAÇOĞLU
Mehmet TAŞ
Erdem DUMLU

Yayın Yeri
Mimarlar Odası Samsun Şubesi
Bahçelievler Mah. Mevlana Cad. Barış Apt.
No: 5/1 Samsun
Tel: 0 362 231 15 70 - 231 27 80
Faks: 0 362 231 15 75
E mail: bilgi@samsunmimar.org
www.samsunmimar.org

Yayın Türü
Bölgesel, süreli

Baskı
Özdil Basımevi
Galip Dede Cad. No: 77
Beyoğlu 34420 İstanbul
Tel: 0 212 251 83 13

Baskı Tarihi
30.07.2012

Grafik Uygulama ve Yapım
Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi
Karaköy, Kemankeş Cad. No: 31
Beyoğlu 34425 İstanbul
Tel: 0 212 244 86 87

Mimarlar Odası Samsun Şubesi
üyelerine ücretsiz olarak gönderilir.

Üç ayda bir yayımlanır.

Yazılarda ileri sürülen görüşlerin sorumluluğu
yazarlarına aittir. Dergi adı belirtilmek koşuluyla
alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

Sunuş / Selami ÖZÇELİK.....	2
TMMOB Mimarlar Odası Samsun Şubesi 04 Temmuz 2012 Tarihli Sel Raporu ve Basın Açıklamaları	4
Modern Mimarlık Mirasının Yerel Bir Örneği: Gerze Yangın Evleri / Ayten ERDEM - Rabia ÖZAKIN ...	11
Alaçam Konutlarının Cephe Özellikleri / Gülsüm TARIM.....	18
Saathane... / Mehmet BÜYÜKALBAYRAK	22
Osmanlı Şehirlerinde Yapı Örgütü ve Mimarlık / İsmail HAKKI GÖZTAŞ.....	25
Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun (tasarısı) Çerçevesinde Mimari Tasarım / Selami ÖZÇELİK.....	28
Basın Açıklaması: 5 Haziran Dünya Çevre Günü.....	32
Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi 2013 Yılı Ajandası Fotoğraf Yarışması.....	33
Duyurular.....	34
Aramıza Yeni Katılan Üyelerimiz	35
Karikatür / İsmail Sevindik.....	36

Sunuş

SELAMİ ÖZÇELİK

TMMOB Mimarlar Odası Samsun Şube Başkanı

Yoğun bir dönemden geçiyoruz. Bu yoğunluk içinde öne çıkan iki konu hakkındaki görüş ve düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Öncelikle, 04.07.2012 günü yağın yağmur ve oluşan selde, kısaca bahsedeceğim. Ardından, Sinop'un kanalla ana karadan kopararak ada haline getirilmesi konusundaki düşüncelerimi paylaşacağım.

Sel, afete dönüşerek Canik İlçesinde Yılanlı Dere'de can kaybı ve maddi hasara, İncirli Deresi'nde (Derbent Çanaklı Çeşme Vadisi) maddi hasara, Samsun Ordu Devlet Karayolu'nda can kaybı ve hasara neden oldu. İki gün sonra Salıpazarı İlçesinde meydana gelen yağış ve oluşan selde de, ilçeden geçen Terme Çayı'nın taşması sonucu can kaybı ve maddi hasar meydana geldi. Hayatını kaybedenlere rahmet, yakınlarına ve Samsun'lulara baş sağlığı diliyorum.

Yılanlı Dere'de DSİ tarafından, selin afete dönüşmemesi için Sel Kapanı, (Tersip Bendi) Mert Irmağı ile birleştiği yerde ise ıslah amacı ile üstü açık beton kanal yapılmıştı. Dere kanala alınırken yatağı değiştirilmiş, üstü açık olarak yapılan kanalın bir bölümünün üzeri, daha sonra Büyükşehir Belediyesi'nce kapatılmıştı. Mert Irmağı üzerinde Karayolları'nca ve Büyükşehir Belediyesi'nce yaptırılan köprülerin ayak dizilişleri, suyun akışına engel teşkil edecek şekilde, rastgele oluşturulmuştu.

Yılanlı Dere'nin, değiştirilen eski yatağının bir bölümü de dahil edilerek oluşturulan arsalar da, TOKİ tarafından 960 adet konut yapılmış, ikinci bölümünse yapımı devam etmektedir. Yağın yağmurla oluşan sel, "sel kapanı" rezervuarını doldurmuş, su dolusavak taşkın debisini aştığı veya dolusavakın önü taş ocağı için yapılan yol nedeni ile kapatıldığı için, seddenin

üstünden taşarak gövdede hasara neden olmuştur. Gövdede oluşan yırtıktan hızla boşalan su, sel halini alarak hemen önündeki eski çöp depolama alanındaki (yeni hafriyat döküm alanı) çöp ve artıkları ve çevreden söktüğü ağaçları da sürükleyerek, beton kanalın üstü kapatılan bölümünün girişinde ve köprülerde tıkanmaya neden olmuştur. Bunun sonucunda, taşın suların bir bölümü sokaklara yönelerek sanayi bölgesine dağılmış, bir bölümü de, Yılanlı Dere'nin eski yatağını takip ederek TOKİ konutlarının bulunduğu alana yönelmiştir. Taşkın, bu bölgede TOKİ konutlarının bodrum ve zemin katlarına girerek, bodrum katlardaki kapıcı dairelerinde can ve mal kaybına sebep olmuştur.

İncirli Deresinin ağzına, ancak akıl tutulması ile izah edilebilecek bir aymazlıkla yapılan alışveriş merkezinin (AVM) olduğu yerde ise, AVM'nin altında yapılan kanal, taşkınla gelen materyelin de etkisi ile yetersiz kalmış ve sel sularının AVM'nin içine yayılmasına neden olmuştur. AVM'nin bodrum ve zemin katlarında büyük maddi hasar meydana gelmiştir. Buradan taşarak Samsun Ordu Devlet Karayolu'na yayılan sularsa, seyir halindeki araçları yer yer sürüklemiş, dereye sürüklenen bir araçta üç can kaybı meydana gelmiştir. Devlet Karayolu önce ulaşımına kapanmış, ardından, yoğun çalışmalar sonucunda ulaşımına açılabilmiştir.

İki gün sonra, Salıpazarı İlçemizde oluşan selde ise, Terme Çayı'nın taşması ile can kaybı yaşanmış, ekili alanlarda hasar meydana gelmiştir.

Selle ilgili olarak Şubemizin hazırladığı ön rapor kamuoyuna açıklanmış olup, kesin rapor, detaylı incelemelerden sonra hazırlanarak açıklanacaktır.

SİNOP

Kuzey Anadolu Ajansı'nın yazılı talebi üzerine, Sinop Valisi Dr Ahmet CENGİZ tarafından dile getirilen "Sinop kent merkezinin bir kanalla ana karadan ayrılarak ada yapılması" fikrinin tartışıldığı toplantıya Şubemiz adına katılarak görüşlerimizi ilettim. Toplantıya çeşitli üniversitelerden bilim insanları, davet edilen sivil toplum kuruluşlarının ve kamu kuruluşlarının temsilcileri katıldı.

Açış konuşmasında Sinop Valisi bu projenin, kamuoyunda bilindiği gibi kendisinin projesi olmayıp Sinop'un projesi olduğunu, gerçekleşmesi durumunda Sinop'un kimliğinin değişeceğini, turizmin gelişeceğini, Sinop'un yeni bir marka olacağını, deniz araçları ile doğudan batıya geçerken tüm yarımadanın etrafının doluşmasına gerek kalmayacağını, kaza anında kurtarma ekiplerinin daha kısa zamanda müdahale edebileceklerini dile getirdi. Geçmişte de Sinop'un ada olduğu hakkında iddiaların olduğunu söyledi.

Jeolog bilim insanları, Sinop'un geçmişte ada olmadığını, ana karanın devamı olduğunu kesin bir dille söyleyerek, burada geçmişte yapılan bilimsel araştırmaları anlattılar. Diğer bilim insanları da kendi alanlarındaki görüşlerini dile getirdiler. Bu fikrin, "Sinop'un çılgın projesi" olacağını dile getirenler oldu.

Sinop'un çok özel bir doğal yapısı vardır. Bu yapı, doğal bir liman oluşturmaktadır. Karadeniz'in fırtınalarında tarih boyunca gemiler bu doğal limana sığınmışlardır. Bugün de Sinop'lular, bu doğal limanda gemilerin çoğalmasından, denizde fırtına olacağını anlıyorlar. Doğal yapısı ve limanı sayesinde Sinop, tarih boyu dünya ile ilişki kurmuş, çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Denilebilir ki, Sinop'un kimliği, bu doğal yapı ve ilişkilerin etkisi ile oluşmuştur. Bugün Sinop kalesine baktığımızda, önceki dönemlerdeki yapıların taşlarının kullanıldığını görüyoruz. Sinop'ta medeniyetler iç içe geçmiş durumdadır. Sinop'u ana karadan ayırmak bu doğal ve tarihi gerçekleri yok saymak olacaktır.

Sinop'u ana karadan ayırıp ada yaparak kıyının doğal yapısına müdahale etmek, kıyı erozyonuna sebep olabilecek ve ileride çok büyük sorunlar

doğuracaktır. Bunun örnekleri, balıkçı barınaklarında ve bilinçsizce yapılan mahmuz uygulamalarında çok net olarak görülmektedir. Bu bölgede deniz derinliği göz önüne alındığında, yaklaşık 4,00 mt derinliğinde bir kanal açılabileceği görülüyor. Bu derinlikteki kanaldan ancak küçük kayıklar ve motorlar geçebilecektir. Büyük deniz araçlarının bu kanaldan geçebilmesi mümkün olmadığı gibi, buna ihtiyaç ta yoktur. Deniz kurtarma ekipleri araçlarının ise her iki tarafta konuşlandırılması veya çeşitli araçlarla, kısa zamanda diğer tarafa geçirilebilmeleri mümkündür.

Kanal açılması durumunda, Karadeniz'de batıdan doğuya doğru olan yüzey akıntısı, kanaldan akmaya başlayacak, akıntıyla gelen alüvyon, kısa sürede doğu limanını ve kanalı dolduracaktır. Bu durumda kanalın, her iki taraftan ağzının korunması gerekeceğinden, kanalı savunanlar, kanalın her iki tarafında da yat limanı yapılmasını öneriyorlar. Oysa, bugün Sinop'ta insanlar, mayolarını giyerek, hemen şehrin önündeki doğal plajlarda denize girebiliyorlar. Yat limanlarında bu mümkün olmayacaktır. Sinoplular denize girmek için, zorunlu olarak, Karakum veya Akkum bölgelerine gitmek zorunda kalacaklardır. Böyle bir uygulama, rant uğruna halkın alışkanlıklarını, geleneklerini, göreneklerini, kısaca halkı yok saymak anlamına gelecektir.

Kanalda oluşacak akıntı, sahilin yapısını ve tarih boyunca kullanılan doğal limanı etkileyecek, belki de doğal liman görevini yapamayacak hale gelecektir.

Sinop'un doğal ve tarihi kimliği, değişik ve kendine has bir kimliktir. Sinop'ta turizm geliştirilmek isteniyorsa, mevcut doğal yapıya bilimsel kurallar ışığında sahip çıkılarak, tarihi kimlik ön plana çıkarılmalıdır. Bu doğal ve tarihi kimlik, turizm için, fazlası ile yeterlidir. Elverir ki, ne olduğunu anlayarak, bozulmadan, tahrip edilmeden ve ranta kurban edilmeden değerlendirilsin. Ada yaparak yeni bir kimlik aramanın hiçbir avantajı ve bilimsel savunması olamaz. Sinop'un kimliği kendisine yeterlidir...

Yeter ki bu tarih ve doğa harikasını "**çılgın projeler**"le, **doğal yapıya müdahalelerle, nükleer ve termik santrallerle** yok etmeyelim...

Saygılarımla...

TMMOB Mimarlar Odası Samsun Şubesi

04 Temmuz 2012 Tarihli Selle İlgili Raporu

Samsun, bulunmuş olduğu iklim kuşağı nedeniyle sürekli olarak su baskınlarının tehdidi altında bulunmaktadır.

Samsun Merkezde 04 Temmuz 2012 tarihinde yaşanan sel felaketi ilk değildir. 2007 yılında yaşanmış olan sel de kentte büyük hasara neden olmuştur. O selde m² ye düşen yağış miktarı 109 kg/m² dir. Günümüzde afete neden olan yağış miktarı ise 48 kg/m² dir. Burada sorulması gereken; 2007 yılındaki yağışın yarısına bile ulaşamayan bu yağmurların nasıl olup ta böylesine bir afete yol açtığıdır!

Son su taşkınları Samsun Kent Merkezinin doğusunda yer alan iki derede afete yol açmıştır. Bunlardan biri, Mert Irmağının yan deresi konumundaki Yılanlı Dere Vadisi, ikincisi ise Samsun Ordu karayolunun Derbent Mevkiinde denize ulaşan İncirli Deresi (Çanaklı Çeşme) Vadisidir.

1- Yılanlı Dere taşkını incelendiğinde;

- Mert ırmağından itibaren yaklaşık 6 km gerisinde Yılanlı Dere üzerinde, aşırı yağışların neden olabileceği su taşkınlarını önlemek amacıyla bir "su kapanı" oluşturulmuştur.

- Bu su kapanının hemen öne uzun yıllar, Samsun Belediyesince çöp döküm istasyonu olarak kullanılmıştır. Günümüzde de bu çöplerin üzerinin örtülmesi için hafriyat döküm alanı olarak kullanılmaktadır.

- Yılanlı Derenin Mert Irmağına ulaştığı kısımda dere ıslah çalışması yapılmış, Büyükşehir Belediyesi ve DSİ'nin ortak çalışmasıyla Yılanlı Derenin yatağı değiştirilmiş ve DSİ tarafından bu yatak açık beton kanal içine alınmıştır.

Daha sonra açık kanalın 120 m'lik kısmının üzeri Büyükşehir Belediyesince kapatılmıştır. Hemen sonrasında kanalın üzerinden geçirilen çevre yolu da geçtiği kısımda kanalı kapalı hale getirmiştir.

Aşırı yağışlarla birlikte sel kapanı bendinin bir bölümü, arkasında yığılan su basıncına dayanamayarak 5-6 metre derinlikte yırtılmıştır. Bu yırtıktan boşalan büyük su kitlesi hemen önünde yığılmış olan çöp hafriyat artığı, ağaç dalları vb. malzemeyi de beraberinde sürüklemiştir. Kapalı kanal ve karayolu alt geçidi kısa zamanda tıkağında, sel suları Mert Irmağına ulaşmadan dağılmış, bir kısmı Yılanlı Derenin eski yatağında inşa edilmiş olan TOKİ konutlarına giderken, bir kısmı da çevre yolunu takiben çevredeki tesislere ve küçük sanayi sitelerine doğru yönelmiştir.

TOKİ konutlarına yönelen sel suları, çevresindeki yol kotlarının altında düzenlenen bahçe ve oyun alanları ile binaların bodrum katlarında-

ki kapıcı dairelerini doldurarak can kayıplarına neden olmuştur.

1980 Nazım imar Planı raporuna göre TOKİ konutlarının bulunduğu alanın tamamı, mert Irmağının taşkın sahasında bulunmaktadır. Önemli bir kısmı da, yukarıda da söz edildiği gibi Yılanlı derenin eski yatağının içinde kalmaktadır.

Bu alanda Canik Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi TOKİ'nin ayrıcalıklı yetkilerinden de yararlanarak ortak bir çalışma yürütmüşlerdir. İnşaatlar TOKİ kanalıyla gerçekleştirilmişlerdir.

Bu afetin yaşanmasında yukarıda sözü edilen Belediyelerin, DSİ'nin, Karayolları Genel

<< Müdürlüğünün ve TOKİ'nin paylarının olduğu açıkça görülmektedir. Ancak özellikle "Kentsel Dönüşüm" anlayışı içinde; sağlıklı alanları yaşanılabilir alanlara dönüştürmek ve afetten etkilenmeyecek konutlar yapmak sorumluluğunu üstlenmiş olan TOKİ'ye tanınan yetkiler ve uyguladığı politikalar mutlaka yeniden değerlendirilmelidir.

Mimarlar Odası 2007 yılında yaşanan ve kentte büyük hasara yol açan selin hemen sonrasında düzenlediği panelde: Samsun'daki dere, yan dere ve kuru derelerin durumu tartışılmış dere yatakları ve yakın çevrelerinin yapılaşmaya açılmaması hususu özellikle vurgulanmıştır. Bu kapsamda Yılanlı Derenin yaratacağı tehlike de katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

Ayrıca 27-28-29 Kasım 2008 tarihinde gerçekleştirilen "TMMOB SAMSUN KENT SEMPOZYUMU" nda özel olarak "Mert Irmağı Havzası Gelişme Planı ve Kente Olan Etkileri" başlığı altında 29 sayfalık bir bildiri sunulmuştur. Çok teferruatlı olan bu raporda Mert Irmağı üzerinde Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan ve su akışını engelleyen yapılanmalara dikkat çekilerek, yeterli su akışının sağlanması için yapılması gerekenler 16 maddelik bir paket olarak önerilmiştir. Bu öneriler arasında: iki duvar arasına alınarak ıslah edilen ırmak yatağının içi doldurularak yapılan karşılıklı iki gezinti yolunun ırmak yatağını daralttığı, yine bu dolgu sonucunda 5 açıklıklı köprünün iki açıklığının kapatıldığına dikkat çekilmiş ve ayrıca ırmak üzerinde su geçişini engelleyen 5 adet köprünün yenilenmesi gerektiği bu bil-

diride özellikle belirtilmiştir. Sempozyum sonucunda hazırlanan "Kent Sempozyumu Bildiriler Kitabı" 27 Şubat 2009 tarihinde Büyükşehir Belediyesine, ilgili kurumlara ve Valiliğe gönderilmiştir.

2- İncirli Dere Vadisi taşkını incelendiğinde Sel baskınına uğrayarak ciddi maddi kayıpların meydana geldiği İncirli (Çanaklı Çeşme) Vadisinin ağzında bir ay kadar önce kullanıma açılan bir AVM yapılmıştır.

İncirli Deresi, AVM nin hemen önünde yer alan Samsun-Trabzon karayolu köprüsü ve demiryolu köprülerinin altından geçerek önündeki denize ulaşmaktadır. İncirli Vadisi, Gürgen- dağından denize kadar inen dar ve kenarları oldukça dik olan sel yatağıdır. Her feyezan halinde tıkanan bu derenin deşarj ağızı AVM binası ile daha da daraltılmış, dere dar bir kanal içine alınmış ve karayoluna ulaşmadan önce üzeri kapatılmıştır. Bu kısımda bir feyezan halinde suyun yayılabileceği hiçbir açık alan bırakılmamıştır.

Bu vadinin tamamı 1/100000, 1/50000, 1/25000 ve daha alt ölçekteki İmar Planlarında yapılaşmaya kapatılmıştır. Vadinin sadece ağız kısmının yapılaşmaya açılmasına ilk kez

1996 yılında teşebbüs edilmiş ancak Mimarlar Odasının önerisi dikkate alınarak bu teşebbüsten vazgeçilmiştir. Daha sonra AVM'nin yapılmasına imkan veren 1/5000 ve 1/1000 İmar Planları; arazi topoğrafyası ve Samsun'un bu yöredeki işyeri ihtiyacı dikkate alınmadan, şehircilik temel ilkelerine aykırı olarak düzenlenmiştir.

Yaşanan bu afet, imar rantını hedefleyen bilim dışı imar kararlarının nelere mal olduğunun açık göstergesidir. 11-07-2012

TMMOB Mimarlar Odası Samsun Şubesi

04 Temmuz Sel Felaketine İlişkin Basın Açıklaması

TMMOB Mimarlar Odası, taşıdığı kurumsal sorumluluğun bilinciyle hareket etmektedir. Bunun içinde kişi ve kurumları değil bunların kamuyu zarara uğratabilecek uygulamalarını hedeflemekte ve konuyla ilgili uyarı ve önerilerde bulunmaktadır.

Son yıllarda, kentlerde oluşan "**İmar Rantı**" büyük değerlere ulaşmıştır. **Belediye Meclis kararlarının yüzde doksanı "İmar Değişikliği" talepleriyle ilgilidir.**

Kamu yararı olmayan bu değişiklikler ile İmar Planlarının bütünlüğü bozulmaktadır. **Mimarlık ve Şehircilik ilkelerine aykırılık taşıyan bu değişiklikler, son sel olayındaki gibi büyük olumsuzluklara neden olmaktadır.** Odaların "Selden Rant Çıkarmak" gibi bir anlayışının olamayacağı herkesçe bilinmektedir. Geçen gün demeç veren **sayın Başbakan'ımızın eksik bilgilendirildiği anlaşılmaktadır.**

Samsun da sel felaketi sürekli yaşanmaktadır. Buna da **yağışların büyüklüğünden çok dereler üzerindeki yanlış fiziki müdahaleler neden olmaktadır.**

Son sel olayındaki yağışlar, felakete neden olabilecek düzeyde değildir. Nitekim 2007 yılında meydana gelen sel felaketinde yağış miktarı 109 kg/m² iken son yaşanan felaketinde yağış miktarı bunun yarısı kadar bile değildir. Sadece 48 kg/m² dir.

Ancak; Yılanlıdere üzerinde, **yeterli mukavemetle yapılmadığı için yırtılan sel ka-**

panı, bu kapanın önünde **yığılmış olan çöp ve hafriyat artıkları, dere yatağının değiştirilmesi ve yetersiz kesitle üstü kapalı bir kanal içine alınması, iki duvar arasına alınarak ıslah edilmiş olan Mert Irmağı yatağının içine karayolu köprüsünden itibaren yaklaşık 1 km uzunluk ve sekizer metre genişlikte iki taraflı dolgu yapılması, yine bu peyzaj çalışması kapsamında 100. Yıl Bulvarı köprüsünün beş açıklığından ikisinin iptal edilmesi** gibi yanlış uygulamalar bu yağışları felakete dönüştürmüştür.

Kaldı ki 27-28-29 Kasım 2008 tarihinde yapılan "TMMOB Kent Sempozyumunda" özellikle Mert Irmağı Havzası incelenerek alınması gereken tedbirler çok kapsamlı biçimde irdelenmiş ve Sempozyum sonuçları 27 Şubat 2009 tarihinde Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Valiliğe gönderilmiştir.

Ayrıca Yılanlıdere taşkın sahasında yapılaşmaya göz yumulmuştur. Yılanlıdere yatağının değiştirilerek elde edilen arazide "**Kentsel Dönüşüm**" adıyla TOKİ nin yaptığı uygulama, bu kurumu bir kez daha tartışılır hale getirmiştir. Çünkü **TOKİ nin görevi sağlıksız alanları yaşanılabilir alanlara dönüştürmek ve afetten etkilenmeyecek konutlar yapmaktır.**

Derbent mevkiinde İncirli deresinin ağzında inşa edilmiş olan AVM'de yaşanan felaketin nedenlerinin ayrıca izaha ihtiyaç gerektirecek bir tarafı yoktur. **Böyle bir yatırımın o noktada yapılmasına izin vermek ve bunu gerçekleştirmek, ancak "akıl tutulması" ile izah edilebilecektir. 13-Temmuz-2012.**

Sel konusunda hazırladığımız rapor ve TMMOB nin Kent Sempozyumunda verilen Mert Irmağıyla ilgili raporlar ektedir.

Saygılarımızla,

TMMOB MİMARLAR ODASISAMSUN ŞUBESİ

Basın Duyurusu

03 Temmuz Salı gecesi şehrimizde yaşanan sel felaketinde hayatını yitiren vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, acılı ailelerine baş sağlığı ve sabır diliyor, böyle felaketlerin şehrimizde ve ülkemizin hiçbir köşesinde bir daha yaşanmamasını temenni ediyoruz.

Felaketin akabinde Mimarlar Odası Samsun Şubesi olarak yaptığımız tetkikler neticesinde görünen şu ki; Yaşanan sel felaketinin başlıca sebebi, dere yataklarıyla alakalı geçmişte yapılan uyarıların hiçbirinin yerel yönetici ve ilgili yerlere yatırım yapan özel veya kamu kuruluşları tarafından dikkate alınmamasıdır.

Tüm bu yaşananlar ışığında Odamız, kamu görevini yerine getirmenin sorumluluğuyla tespitlerini ve uyarılarını aşağıda sıralamıştır:

Samsun'a 03 Temmuz 2012 Salı gecesi yağın yağmur, Yılanlı Dere ve İncirli Dere'de (Çanaklı Dere) taşkınlara sebep olmuş, maddi zararlar oluşmuş, Yılanlı Dere ile Mert ırmağının birleştiği yerde, çoğu TOKİ tarafından yeni yapılan konutlarda olmak üzere can kayıpları yaşanmıştır.

Çoğu can kaybının yaşandığı konutlar, Mert ırmağı ve Yılanlı Derenin yatağında Kentsel Dönüşüm (Yenileme) kapsamında, TOKİ ve Belediyeler işbirliği ile planlanmış, inşaatların birinci kısmında 960 konutun yapımı TOKİ tarafından tamamlanarak 1,5 - 2 yıl önce kullanılmaya başlanılmıştır. İkinci kısmının yapımı halen devam etmektedir.

İslah çalışmaları sırasında dere yatağının yeri değiştirilmiş, yeni yapılan kanalın kesiti ise yeterli olmamıştır. Daha sonrasında üstü açık olarak planlanan bu kanalın üzeri kapatılmıştır. Yol geçişlerinde yapılan köprülerde, selle gelen malzemeler kanalın ağızını tıkamış ve suyun geçişini engellemiştir. Engellenen su taşkınlara sebep olmuş, binalara ve etrafa zarar vermiştir. Burada yapılan TOKİ ye ait binaların bodrum katlarında ise iskan edilen dairelere dolan su can kaybına yol açmıştır.

Yılanlı Dere içinde, DSİ'nin yaptığı sel kapanı ile sel tahribatı olan alan arasında geçmişte çöp döküm alanı olarak, bugün ise toprak döküm sahası olarak kullanılan bölgede de derede ade-

ta bent oluşmuş, bu bendin üzerine kadar su yükselmiş, bendin üzerinden aşan su burada tahribat yapmış ve yırtılmaya sebep olmuştur.

Selin bir diğer tahribata yol açtığı İncirli (Çanaklı Çeşme) Deresi ise, kenarları dik dar bir dere yatağında bulunmaktadır. Bu dar alanda dere kanala alınmış, yer yer üzeri kapatılmış, yanlardaki dik yamaçlarda kazı yapılarak alan genişletilmiş ve genişletilen alan üzerine alışveriş merkezi (AVM) kurularak hizmete açılmıştır.

İncirli Deresinde oluşan sel, Şehir merkezi ile Sanayi bölgeleri ve Doğu Karadeniz'e ulaşımı sağlayan ve tek alternatif olan karayolunda ulaşımı durma noktasına getirmiştir. Şu anda da ulaşım aksayarak ve güçlüklerle sağlanmaktadır.

Yukarıdaki tespitlerimiz sonucunda:

TOKİ Konutlarının yer seçimi yanlıştır. Bu binalar dere yatağına yapılmamalıydı. Kuzey Yıldızı Toplu Konut Bölgesinde yaşananlar, TOKİ'nin denetimsiz ve tek başına hareket eden bir kurum haline gelmesinin sonucudur. TOKİ'nin yaptığı inşaatların projeleri Meslek Odalarına gelmemekte ve denetlenmemektedir.

DSİ tarafından Yılanlı Dere Üzerine yapılan SEL KAPANININ üzerine kadar hiçbir şekilde yükselmemesi gereken su, nasıl ve neden yükselbilmiştir? Baraj kapakları, dolu savakın durumu, gövdede oluşan yırtık ve bunların sele etkileri uzmanlar tarafından incelenmesi gereken bir durumdur. Seddenin tamamının yıkılması daha büyük felakete sebep olabilirdi ve en kısa zamanda bu günkü tehlikeli durumun onarılması gerekmektedir.

Belediyelerin geçmişte çöp döküm yeri olarak kullandıkları, bu gün de toprak döküm sahası olarak kullanmaları sonucu Yılanlı Derede oluşan seddenin yapısı ve sele etkisi de incelenmesi gereken bir konudur.

Çanaklı dere ise dar bir vadi olup, kenarları dik bir şekilde yükselmektedir. Bu derenin yapılaşmaya açılmaması konusunda Odamızın 1990 lı yıllarda belediyeyi uyarmasına rağmen, bu dere de yapılaşmaya açılmış, bir çok defa imar planı değişikliği yapılarak, yapılaşma şartları değişmiş, en sonunda alışveriş merkezi (AVM) >>

<< yapılmıştır. Derenin bulunduğu yere mutlaka yapı yasağı getirilmesi gerekir, aksi takdirde aynı olayın yaşanması kaçınılmaz bir gerçektir.

Bu olay bize bir daha açık ve net olarak göstermiştir ki; İmar planları, bilimsel kurallara, şehircilik ilkelerine göre, halkın, ilgili kuruluşların, meslek odalarının görüşleri alınarak yapılmalı, zorunlu sebep olmadıkça değiştirilmemelidir. Aksi durumda nelerin olabileceği görülmektedir.

TOKİ tarafından eski hava alanının kuzeyindeki heyelanlı alanlarda ve yine Mert Irmağı kenarında bulunan ve ırmağın taşma havzası sınırları içinde yer alan, felaketin yaşandığı Kuzey Yıldızı Toplu Konut alanından daha düşük kotta bulunan ve taşkınlardan 1. derecede etkilenecek alanda bulunan Çay Mahallesi Toplu Konut projesinden vazgeçilmeli bu alanlar ağaçlandırılarak yeşil alan olarak değerlendirilmelidir.

Şehrin belli bölgelerinde yapılan kentsel dönüşüm imar planlarında oluşturulan 4 emsal Samsun standartlarıyla uyuşmamakta, zaten var olan yüksek yoğunluğu daha da arttıracak planlama mantığından derhal vazgeçilmelidir.

FELAKET BÖYLE GELDİ

Mimarlar Odası Başkanı Samsun Şubesi Başkanı Selami Özgüç, dere yatağını korumasında 4 yıl önce çok ciddi bir uyarıda bulunduğunu belirterek, "Uyarılarımıza rağmen dere taşkın sahalarında sürdürülen yapılaşma, felaketi de beraberinde getirdi" dedi.

UYARILAR DİKKATE ALINMADI

MİMARLAR Odası Samsun Şubesi Başkanı Selami Özgüç, 27-29 Ramazan tatilinde meydana gelen felaketi değerlendirirken, "TMMOB Samsun Şubesi'nde gerçekleştirilen toplantıda, 4 yıl önce çok ciddi bir uyarıda bulunduğumuzu belirttik. Uyarılarımıza rağmen dere taşkın sahalarında sürdürülen yapılaşma, felaketi de beraberinde getirdi" dedi.

Özgüç, felaketi değerlendirirken, "TMMOB Samsun Şubesi'nde gerçekleştirilen toplantıda, 4 yıl önce çok ciddi bir uyarıda bulunduğumuzu belirttik. Uyarılarımıza rağmen dere taşkın sahalarında sürdürülen yapılaşma, felaketi de beraberinde getirdi" dedi.

Haber

Felaketin portresi

Mimarlar Odası Başkanı Selami Özgüç, 4 yıl önce yapıları koruma konusunda çok ciddi bir uyarıda bulunduğunu belirterek, "Uyarılarımıza rağmen dere taşkın sahalarında sürdürülen yapılaşma, felaketi de beraberinde getirdi" dedi.

İklim değişiklikleri ile oluşan yeni yağış rejimi de göz önüne alınarak, şehirlerimiz sel yönünden yeniden değerlendirmeli, gerekli tedbirler alınmalıdır. Doğal olaylar her zaman olacaktır. Önemli olan bu durumu felakete dönüştürmemektir.

Yaşanan felaket ile birlikte oluşan trafik kaosu ve buna bağlı olarak felaket bölgelerine yardım amaçlı ulaşımda yaşanan aksaklık ve gecikmeler bir kere daha göstermiştir ki, Odamızın şiddetle savunduğu Doğu Çevre Yolu kentin ikinci ve acil çıkış yolu olarak önceliğini korumakta olup proje acilen hayata geçirilmelidir.

Yaşanan felaket; insan odaklı planlamalar yapılmasının, Meslek Odalarının tespit ve önerilerinin dikkate alınmasının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Ülkemizde ve dünyada doğa olaylarının felakete dönüşmemesini, insanların can ve mal kaybına uğramamasını diliyoruz. 06.07.2012

Saygılarımızla.

TMMOB MİMARLAR ODASI SAMSUN ŞUBESİ

Lovelet Avm 'Rant uğruna kuruldu'

Biz Uyardık Ama Ciddiye Alan Olmadı

Mimarlar Odası Başkanı Selami Özgüç, Lovelet AVM'nin inşaatına başladığını belirterek, "Biz uyardık ama ciddiye alınmadı" dedi.

Sel tehdidi devam ediyor

2012 yılında Samsun'da yaşanan ve Devlet Fırması yol açan selin ardından, "Biz uyardık ama ciddiye alınmadı" dedi.

İNÇİRE DERE DELİĞİ TEKRAR

İnçire Dere deliğinin tekrardan açılması, bölgede sel tehdidi oluşturuyor.

2008'de 29 sayfalık raporla bildirilmiş

2008 yılında Samsun'da yaşanan selin ardından, "Biz uyardık ama ciddiye alınmadı" dedi.

Modern Mimarlık Mirasının Yerel Bir Örneği: Gerze Yangın Evleri

AYTEN ERDEM - RABİA ÖZAKIN

Yıldız Teknik Üniversitesi

Giriş

Dünyada ve ülkemizde 20.yüzyılda yapılmış modern mimarlık ürünleri de, kültür mirası kapsamı içine alınmaya ve kabul edilmeye başlamıştır. Değişim ve gelişim nedenleriyle yıkılma tehlikesi içinde bulunan modern mimarlık ürünlerinin korunmasını, bilinen koruma ölçütlerine (anıtsal nitelik, tarihi belge, eskilik ve estetik ölçütleri) göre kabul etmek ve kültür varlığı olarak tanımlamak oldukça güçtür. Yeni malzeme, yeni teknoloji ve modern yaşam biçimine göre oluşturulan bu yapıların kültür varlığı olarak değerlendirilmeleri bilinenlerin dışında farklı ölçütlerle yapılmalıdır. Nitekim "modern mirası" korumak için 1990'da kurulan uluslararası çalışma grubu DOCOMOMO'ya göre modern mimarlık mirası "tarihi referansları olmayan, süsleme ve dekorasyon yerine işleve, tekniğe ya da mekânsal şartlara dayalı tasarım ilkelerini içinde barındıran ürünler"den oluşmaktadır¹. Ayrıca, 1991 tarihli Avrupa Konseyi Kararı'nda da "...kamusal alanların, büyük yerleşimlerin ve yeni kentlerin modern mimarlık kapsamında değerlendirilmesi" önerilmektedir. Ülkemizde de 2002 yılından itibaren faaliyet gösteren DOCOMOMO Türkiye Çalışma Grubu'nun katkılarıyla çeşitli modern mimarlık ürünleri ve bu ürünlerin oluşturduğu alanlar koruma altına alınmıştır. İstanbul'da Levent Mahallesi², Ankara'da Saraçoğlu Mahallesi³ Türkiye'deki modern mimarlık akımının gelişimini temsil eden kentsel sit alanları olarak tescillenmiş örneklerdir.

Bu bağlamda Anadolu'nun küçük bir kasabasında 1956-1960 yılları arasında "toplular konut alanı" olarak planlanmış ve uygulanmış ender örneklerden biri olan ve yok olma riski altında bulunan "Gerze Yangın Evleri"nin ve kuruldukları alanın ivedi olarak tescillenmesi gereklidir.

Gerze Yangın Evleri Yerleşim Özellikleri

Sinop İli'ne bağlı Gerze İlçesi, üç kez (1885, 1948 ve 1956 yılları) yaşadığı yangınlar nedeniyle geleneksel dokusunu büyük ölçüde yitirmiştir (Resim1-2). Özellikle, 1956 yılında çıkan

yangında, kentin hemen hemen tamamı yok olmuştur⁴. Yangın sonrasında konut sorununa çözüm bulmak için ülkemize gelen uzmanlardan biri olan⁵ Alman Mimar Bernard Wagner⁶ tarafından hazırlanan imar planı ve bu plana uygun olarak yapımı gerçekleştirilen 900 yeni konut; yok olan yerleşimin yeni çehresi olmuştur (Resim 3). Wagner'in hazırladığı imar pla-

Resim 1. 1940'lı yıllarda Gerze.

Resim 2. 1956 yangınından hemen sonra Gerze.

Resim 3. 1960 yılında tamamlanan Yangın Evleri.

<< nında; geleneksel dokudan farklı olarak birbirini dik kesen sokak ve caddelerin oluşturduğu yapı adaları üzerinde ayırık düzende ikiz evler ve bitişik düzende sıra ev grupları planlanmış, yeşil alanlar için evlerin bahçeleri ayrılmıştır (Harita). İkiz evler deniz kenarına paralel, sıra evler ise denize dik olarak yerleştirilmiş, sadece yerleşim alanını kuzeyden sınırlayan sıra ev grupları arazi eğimine ve denize paralel olarak konumlandırılmıştır. Genellikle sokak ve caddelerin bir kenarına iki katlı sıra ev grubu, diğer kenarına tek katlı ikiz evler yerleştirilmiş olmakla birlikte iki kenarında da iki katlı sıra evlerin olduğu sokaklar da mevcuttur. Ancak böyle örneklerde sıra ev gruplarının denize dik konumda olmasına dikkat edilmiş ve esen rüzgârlardan bütün evlerin yararlanması sağlanmıştır. Sıra ev grupları içinde en az dördü, en fazla ondörtü, en çok da yedili gruplar kullanılmıştır⁷. Uygulama aşamasında, evlerin yapımını müteahhit olarak Almanya'da eğitim görmüş olan Yük. İnşaat Mühendisi Muhittin Kulin üstlenmiştir⁸. Dar gelirli kullanıcılar için, uygar bir yaşama uygun her türlü donanım düşünülerek inşa edilen evlerle birlikte ortaya bahçeli, ikiz ve sıra evlerden oluşan yeşil alanı bol, az katlı, modern bir kent görünümü çıkmıştır. Bu yeni yerleşim halk tarafından da benimsenmiş ve Gerze Kenti, "yangın" ya da "afet evleri" olarak adlandırılan bu evler ile anılmaya başlamıştır.

Gerze Yangın Evleri'nin Mimari Özellikleri

Yangın evleri; yapılanma düzenine göre ayırık düzenli ikiz ev ve bitişik düzenli sıra ev olarak gruplanmaktadır. İkiz evler bir kat+çatı katlı ve iki katlı, sıra evler iki kat +çatı katlı evler olarak inşa edilmiştir (Resim 4-5).

Yangın Evleri; ikiz ev veya sıra ev olma özelliklerinin yanı sıra toplumun kültürel yapısı da dikkate alınarak kullanıcıların ihtiyaçlarına ve mesleklerine uygun biçimlerde tasarlanmıştır. Ticaretle uğraşanlar için evlerin altında dükkânlar, tütün ekenler için tütünlerini kurutabilecekleri ve depolayabilecekleri çatı katları, balıkçılıkla geçimini sağlayanlar için balık ağlarını serebilecekleri büyük mekânlar ve depolar, kalabalık aileler için çok odalı evler planlanmıştır. Basit plan şemalarına sahip, dikdörtgen

Harita 1. Wagner'in hazırladığı imar planı, (Wagner,1956).

Resim 4. İkiz evler, tek kat+çatı katlı.

Resim 5. Sıra evler, 2 kat+çatı katlı.

Resim 6. Tütüncü evi, mutfakta bulunan ocak.

Resim 7. Tütüncü Evi, mutfakta bulunan erzak dolabı.

planlı, iki odalı, üç odalı, yedi odalı⁹, dükkânlı ve depolu evlerde ocak, dolap, yüklük, kurna, dikdörtgen pencere, cumba gibi geleneksel motiflerde kullanılmıştır¹⁰ (Resim 6-8).

Yangın evleri; yığma kâgir olarak modern ve ucuz malzemelerle, sosyal konut tarzında yapılmıştır. Duvarlar briket malzemedan çimentolu harç ile örülmüş, kat döşemelerinde ise yapım sürecini kısaltmak için prefabrik olarak üretilmiş betonarme kirişlerle nervürler oluşturulmuştur (Resim 9-10). Nervür araları ise yine briket ile doldurulup, alttan ve üstten çimentolu harç ile sıvanmıştır. Bütün mekânlarda döşemeler dökme mozaik ile oluşturulmuştur. Çatı örtüsü olarak tercih edilen eternit kaplamayı taşıyan prefabrik betonarme kirişlerin oturması için kalkan duvarların iç yüzüne bitişik destek duvarlar örülmüştür. Eternit levhalar, prefabrik kirişlere metal çengellerle bağlanmıştır (Resim 11).

Yangın Evlerinin cepheleri de plan şemaları gibi basit tasarım ilkeleri ile evlerin tiplerine göre farklılaşan biçimlerde düzenlenmiştir. Bütün evlerde dar cepheler sokağa ve arka bahçeye, uzun cepheler ise yan bahçelere yönelik olup,

Resim 8. Tütüncü evi, üst kat yatak odası yüklük görünümü.

Resim 9. Tütüncü evi, giriş holü.

Resim 10. Sökülmüş prefabrik kirişler.

Resim 11. Çatı katı, prefabrik kirişlere asılan eternit örtü. >>

<<

Resim 12. Dükkanlı evler, arazi eğimine göre kademelenme.

Resim 13. Özgün niteliklerini koruyabilmiş dükkanlı evlere örnek.

Resim 14. Tütüncü evleri, çıkma ve balkonlar.

beşik çatılar asimetrik olarak sokağa ve bahçeye doğru kırılmıştır (Resim 12). Beşik çatıların asimetrik olarak kırılması ile üretilen ürünlerin depolanabileceği basık bir çatı katı oluşturmak mümkün olmuştur. Bütün evlerin cepheleri sıvalı olup, bazı evlerin (iki katlı sıra evler) zemin kat sokak cephelerinde ahşap kaplama görünümü veren yatay derzler yapılmıştır (Resim 13). Zemin kat oda pencereleri kare, diğer pencereler dikdörtgen olarak biçimlenmiş, kanatlı ahşap doğramalar kullanılmıştır. Arazinin eğimine göre kademelendirilmiş, iki katlı sıra evlerin sokak cephelerinin çıkma ve balkonlarla hareketlendirildiği görülmektedir (Resim 14). Balkon ve giriş holü pencerelerinde beton korkuluklar, zemin kat oda pencerelerinde beton çiçeklikler (Resim 15-16), dükkan pencerelerinde ahşap kapaklar kullanılmıştır. Evlere giriş kapıları ikiz evlerde yan cephelere, sıra evlerde sokak cepheleri üzerine yerleştirilmiştir.

Koruma Sorunları

Yaklaşık 50 yıldan beri kentin simgesi haline gelen Gerze Yangın evleri özellikle 1980'li

Resim 15. Giriş kapısı ve pencere üzerindeki özgün korkuluk.

Resim 16. Zemin kat oda penceresi.

Resim 17. Yangın evlerine yapılan değişiklikler.

Resim 18. Tamamen yıkılan yangın evi yerine yapılan betonarme bina.

Resim 19. Yan cepheye eklenen giriş mahalli.

yıllardan sonra değişmeye başlamış, hızla, plansız olarak büyüyen kentin değişimi son yıllarda bilinen kent kimliğini bozacak derecede artmıştır. Modern toplumun değişen yaşam biçimine cevap veremeyen, sınırlı mekânsal olanaklara ve alanlara sahip olan bu evlere; gereksinimleri karşılamaya yönelik ilaveler ve değişiklikler yapılmakta, görünümüne, mekân kalitesine ve işleyişe önem verilmemektedir. En radikal değişim ise yangın evlerine kat ilave edilmesidir (Resim 17-18). Kat ilaveleri genellikle konunun uzmanı olmayan kişiler tarafından yapılmakta, yapılar taşıyamayacağı ağırlıkta yükler eklenmektedir. Ayrıca evler zemin kat seviyesinde arka bahçeye doğru büyütülmekte, ikiz evlerde katları ayrı ayrı kullanabilmek için yan cephelere merdiven eklenmekte, pencereler büyütülüp plastik malzeme ile yenilenmekte, kapılar demir veya çelik kapılarla değiştirilmekte, balkonlar kapatılıp odalara katılmakta, cepheler farklı renklerde boyanmakta

Resim 20. Plastik pencere doğramalar.

veya cam mozaik ile kaplanmaktadır (Resim 19-20). Yangın evlerinin rant nedeniyle tamamen yıkılarak çok katlı betonarme konuta dönüştüğü uygulamalar da görülmektedir. İki katlı sıra ev silüeti içinde ek katlarla yükseltilmiş evler belirgin hale gelmekte, özgün halini koruyan yangın evleri yükselen gabari ve mimarsız mimari içinde tamamen yabancı kalmaktadır¹¹ (Resim 21).

<<

Resim 21. Yüksek binalar arasındaki geleneksel yapı.

“Gerze Yangın Evleri”ni Koruma Nedenleri

1950’li yıllarda henüz sanayileşmemiş fakir bir ülke olan Türkiye’de, komşuluk ilişkilerine dikkat edilen, rüzgârlardan, manzaradan ve denizden bütün evlerin yararlandığı, zengin-fakir ayrımının hissedilmediği, yeşil alanı bol, homojen ve insan ölçeğinde bir kent olarak inşa edilen Gerze yerleşimi; modern mimarlık mirasının yerel bir örneği olarak korunmalıdır. Bu evleri ve buldukları alanı koruyabilmek için atılacak ilk adım ise yangın evlerine ilişkin saptama-belgeleme çalışmaları yapılması ve yerleşimin 1960 yılındaki sınırları içinde kalan kısmının kentsel sit alanı olarak tescil edilmesidir. Böylece bu alan içinde bulunan ve yangın evleri ile ölçek ve gabari bakımından uyumlu birliktelik sergileyen tescilli geleneksel konutların da yükselen ve farklılaşan mimari içinde kaybolmadan korunmaları mümkün olacaktır.

Gerze Yangın evlerinin ve buldukları alanın tescil edilmesi için gerekli olan özellikler şunlardır:

- Türkiye’de İstanbul, Ankara gibi büyük şehirler dışında planlanan toplu konut alanları içinde 900 konutluk bir üretiminin gerçekleştirildiği ilk örneklerden olması,
- Devlet ve halkın birlikte hareket ederek başardıkları somut bir dayanışma örneği olması,
- 20. Yüzyılda yapılmış olmakla birlikte, Almanya’da işçi konutları tasarlayan ünlü mimar “Bernard Wagner” tarafından tasarlanmış olmaları,
- Mimari bakımdan belirgin bir karaktere sahip, kullanıcıların ihtiyaçlarına ve mesleklerine göre biçimlenmiş sade ve gösterişsiz yapılar olmaları,
- Modern mimari anlayışa sahip olmakla birlikte geleneksel elemanların (ocak, yüklük, kiler, kurna vb.) kullanımı ile kültürel sürekliliğin devam ettirilmiş olması,
- Modern malzemelerle, kısıtlı olanaklar içinde, bugün kullanılmayan bir yapım sisteminin kullanılmış olması (briket beden duvarları, prefabrik betonarme kirişlerle oluşturulmuş döşemeler),
- Kentin hızla ve plansız büyümesinden dolayı bozulma ve hatta yok olma riski altında olmaları,
- Birbirleriyle ve yangından kurtulabilmiş tescilli geleneksel yapılarla bütünlük ve süreklilik göstermeleri, aynı işlevle/konut işlevi ile kullanılıyor olmaları ve oluşmuş bozulmaların (kapı, pencere değişimi, kat ilaveleri) genellikle geri alınabilir nitelikte olması,
- En önemlisi de, yangın nedeniyle kimliğini yitirmiş bir kentin yeni imajı haline gelmesi ve kentin “Yangın Evleri” ile tanınması.

Değerlendirme

Sonuç olarak, Gerze Yangın Evleri 1960'lı yıllardaki Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, ekonomik, mimari ve şehircilik özelliklerini, komşuluk ilişkilerini yansıtmaları nedeniyle **belge değerine**, kentsel belleğin bir parçası, kentin yeni çehresi oldukları ve kentin kendileri ile tanınmasını sağladıkları için **anı ve simge değerlerine**, özgün işlevlerini sürdürdükleri ve hâlâ kullanıldıklarından dolayı **işlevsel ve ekonomik değerlere**, belirli bir alan üzerinde çoğunlukta olmaları ve yapılanma düzenleri nedeniyle **çokluk ve grup değerlerine** sahiptir. Ayrıca, kentin yaşamında önemli bir iz bırakmış olan "1956 Yılı Gerze Yangını" ile birlikte anılması, Yangın Evleri'ne **tarihsel değer** de katmaktadır.

Bu değerlerinden dolayı Gerze Yangın Evleri'nin "modern mimarlık mirası" olarak tarihi yapılar kadar belgelenmeye, korunmaya ve gerekli durumlarda yeni bir işlevle kullanılmaya ihtiyaçları bulunmaktadır. Hem sosyal devlet anlayışı hem de üretim biçimi bakımından ülkemizdeki öncü toplu konut uygulamalarından biri olan bu evlerin korunmaları için ivedi önlemler ve kararlar alınmalıdır. Bu amaçla atılacak ilk adım; yangın evlerinin saptanıp, belgelenmesi ve buldukları alanın "kentsel sit" kapsamına alınması olmalıdır. Süreç içinde kentsel sit alanı için hazırlanacak olan "koruma imar planı" kararları doğrultusunda "Yangın Evleri"ni yozlaştıran unsurların ortadan kaldırılması, ev cephelerinin özgün görünümlerine kavuşturulması ve durgun olan kent ekonomisini canlandırmak için bazı evlerin turizme yönelik yeni işlevlerle kullanılmaları hedeflenmelidir.

Kaynaklar

- Erdem, A. 2010, "Sinop-Gerze Nurhan Erdem/ Derviş Hamdi Evi", **Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları VI, Bildiri Özetleri do.co.mo.mo-tr**, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, s.97.

- Erdem, A, Özakin, R. 2012, "Yokolmuş Bir Kentin Yeni Simgesi: Gerze Yangın Evleri", **Mimarlık**, sayı 365, s.72-78.
- Kulin, A. 2011, **Hayat Dürbünümde Kırk Sene 1941-1964**, Everest Yayınları İstanbul, s.69.
- Milliyet Gazetesi, 16 Şubat 1956.
- Oran, A.S. 1956, Mimar Bernard Wagner'in Türkiye'deki Çalışmaları, **Arkitekt**, sayı:285, s.76-77.
- Polat, O.E; Can, C. 2008 "Modern Mimarlık Mirası Kavramı:Tanım ve Kapsam", **Megaron**, YTÜ Mim. Fak. Dergisi, sayı 2, cilt 3, s.177-187.
- Sey, Y.1998,"Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Mimarlık ve Yapı Üretimi", **75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık**, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul, s.273-301.
- Wagner, B.1956, "Türkiye'de Mesken Meselesi", **Arkitekt**, sayı 284, s.78-80.
- Wagner, B.1956, "Türkiye'de Mesken Meselesi II", **Arkitekt**, sayı 285, s.119-139
- Yerebasmaz, H. 2006, **Gerze Kentsel Dönüşüm Örneğinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Lisansüstü Tezi, Gazi Üniversitesi, FBE, Ankara.

Dipnotlar

- ¹ Polat; Can, 2008.
- ² İstanbul III Nolu KTVK Bölge Kurulu'nun 13.05.2008 tarih 3047 sayılı kararı.
- ³ Ankara KTVKBK13.04.2007 gün ve 2281 sayılı kararı.
- ⁴ Milliyet,1956.
- ⁵ Sey,1998, ss.273-301.
- ⁶ Oran,1956, s.76-77.
- ⁷ Erdem; Özakin, 2012, s.73.
- ⁸ Kulin, 2011, s.69.
- ⁹ Yerebasmaz, oda sayıları içine mutfak mahallerini de katmıştır. Sıra ev mutfakları oda kapsamına alınacak büyüklükte olmakla birlikte, ikiz evlerin mutfakları hem yemek yapma hem oturma eylemlerine uygun büyüklükte değildir.
- ¹⁰ Erdem, 2010, s.97.
- ¹¹ Erdem, Özakin, 2012,s.77

Alaçam Konutlarının Cephe Özellikleri

GÜLSÜM TARIM

Y. Mimar (Rest. Uzm.)

Alaçam evlerinin iç mekân özellikleri gibi cepheleri de özelliğindedir. Cepheler genel olarak simetrik ve oldukça gösterişlidir. Ön cepheler süsleme ve bezeme bakımından daha özenli olmakla birlikte diğer cephelerin daha sade olduğu görülmektedir. Evleri mimari açıdan değerli kılan malzemenin uyumluluğu ve işçiliğin kusursuzluğudur. Cepheye dolu-boş oranının ölçülü kullanımı, kapı, pencere, payanda ve çörtlen gibi mimari elemanların abartısız birlikteliği dikkat çekicidir.

Cephelerde ağırlıklı olarak taş ve ahşap malzeme kullanılmakla birlikte kapı, pencere doğramaları ve payandalarda ahşap malzeme kullanılmıştır. Cephelerde en gösterişli elemandan biri giriş kapıları ve payandalardır.

Benzer ve değişken aralıklarla artarda dizilen bu elemanlar, binaların önemli görsel merkezlerinden biridir. Payandaların her biri kendi içinde dekoratif özellikler taşır. Cepheye hareket kazandıran çıkmalar oldukça zengindir.

Cepheler çıkmalı ve çıkmasız olarak iki şekilde tasarlanmıştır. Genelde yapıların giriş cephelerinde çıkma yer almakla birlikte yapıların arka cephelerinde çıkmaya rastlanmaz. Bölgeye yönelik bir özellik olarak zemin ve birinci katta yer alan pencerelerin sayısında farklılık görülmemektedir. Mahremiyet anlayışıyla birlikte gelişen zemin kattaki penceresiz duvarlara bu yapılarda rastlanmaz. Yapılarda kullanılan pencere sayısı oldukça fazladır. Böylece evin sokak ve bahçeye ilişkisi kuvvetlenmektedir.

Çıkmasız Cepheler

1. Düz Cephe
2. Hareketli Cephe

Genelde yapıların arka cepheleri çıkmasızdır. Nadir de olsa ön cephelerde çıkmasız uygulamalar görülmektedir.

Düz cephe örneği.

Çıkmalı Cepheler

Alaçam'daki yapıların bir kısmında birden fazla balkon, bir kısmında cumba çıkma kullanılmakla birlikte bazı yapılarda balkon ve cumba çıkma her ikisi bir arada yer almaktadır. Çıkmalar cephelerin ortasında veya bir ya da iki kenarında konumlanır.

Kapalı Çıkmalar

Tek katta veya her iki katta yer alan çıkmalar zemin kat duvarlarından ortalama 80 cm dışarı taşacak şekilde konsol yapmaktadır. Konsollar ahşap payanda veya dikmelerle desteklenmektedir.

Ortadan çıkmalı cephe örneği.

Tek kenar çıkmalı cephe örneği.

Kapalı çıkma örneği.

Açık Çıkmalar (Balkonlu)

Geleneksel yapılarda bulunan balkon genişlikleri 100-130 cm arasında değişmektedir. Balkonlarda genelde ahşap döşeme ve volta döşeme kullanılmış olup ahşap dikmelerle desteklenmiştir.

Açık çıkma (Balkonlu) örneği.

Açık çıkma (Balkonlu) örneği.

<< Pencereler

Geleneksel konutlarda yapının dışa yönelimini sağlayan elemanlardan biri de pencerelerdir. Pencerelerin yapı yüzeyinde yarattığı boşluklar cephe tasarımını büyük ölçüde etkilemektedir.

Alaçam'da buldukları mekâna göre farklılaşan pencerelerde boyut, biçim ve süsleme açısından çeşitlilik gözlenmektedir.

Giyotin pencere örneği.

Pencereler öncelikle açılış şekillerine göre; düşey sürme kanat (giyotin), düşey menteşeli kanat ve karma kanat (giyotin ve düşey menteşeli kanat) olarak üç gruba ayrılmaktadır. Giyotin pencereler alt parçanın düşey ekseninde sürülerek açılmasıyla oluşur. Açılan parçayı sabitlemek için farklı biçimlenmiş elemanlar kullanılır. Kanatlı pencerelerde ise pencere menteşeler yardımıyla kanatın hareketi sayesinde açılmaktadır. Bu pencereler metal veya ahşap mandallar yardımıyla kapatılır. Formlarına göre; dikdörtgen, kemerli ve köşe pahlı (üçgen) pencereler olarak ayrılırlar.

Odalarda en çok dikdörtgen formda pencereler kullanılıp, giyotin veya düşey menteşeli kanat kullanılmıştır. Sofa pencereleri, oda pencerelerine oranla daha büyük, kemerli, üçgen başlıklı ve daha gösterişlidir. Zemin ve bodrum katların tamamında, birinci katların ise çoğunda sistemde demir parmaklıklar yer almaktadır. Ayrıca pencerelerin etraflarında taş söve, lentolar ve ahşap silmeler bulunmaktadır. Taş sövelerin üzerinde kullanılan mavi, sarı vb. renkli boyalar bölge için karakteristiktir.

Giyotin pencere örneği.

Çift açılır kanat pencere örneği.

Pencere Kapak ve Kafesleri

Yapıların bodrum ve zemin katlarındaki büyük boyutlu pencerelerde güvenlik amacıyla kullanılan kapaklar çift kanatlı olup metaldendir. Kapaklar duvar kalınlığı içine açılmaktadır. Bunun dışında daha çok küçük programlı yapılar da ahşap kapak ve kafeslere rastlanmaktadır.

Ahşap kapaklar metal kapaklara göre oldukça sade ve basit mekanizmalıdır. Kafesler ise

esas olarak yapıda ev içi mahrem alanı sokaktan ayıran bir perde görevi üstlenmektedir. Ayrıca güneş ışığını kırıcı özelliği de bulunmaktadır. Kafeslerin bir özelliği de cepheye estetik değer katan elemanlar olarak değerlendirilmeleridir.

Dış Kapılar

Yapılarda demir ve ahşap süslemeli tek ve çift kanatlı giriş kapıları yer almaktadır. Demir kapıların etrafında taş söve ve lentolar, ahşap kapılar da ise ahşap söve bulunmaktadır. Demir kapılar, ahşap kapılara göre daha gösterişlidir.

Giriş kapılarından ön cephenin orta bölümünde yer alan demir kapılar yapıların en gösterişli kapısıdır. Kapı çift kanatlı, oldukça sağlam ve boyut olarak yapı içinde yer alan diğer kapılardan büyüktür. Demir kapı üzerinde bitkisel motifler yer almaktadır. Kapıların etrafında renkli taş söveler, lento ve iki yanında sütunu anımsatan çıkıntılar ve üzerinde bitkisel motifli taş bezemeler yer almaktadır. Süsleme-

Süslemeli çift açılır kanat metal kapı örneği.

Çift açılır kanat ahşap kapı örneği.

lerde dövme demir işçiliği kullanılmıştır. Dış kapılardan diğer bir örnek ise servis kapıdır. Bunlar tek kanatlı demir kapı olup diğer kapılara göre oldukça küçük ve sadedir. Kapı kanatları alt ve üst kısımlarda yer alan dairesel kesitli metal menteşelerin duvarda yer alan boşluk içinde hareket etmesiyle açılıp kapanmaktadır.

Silmeler

Yapıda kat aralarında ve saçak altlarında yatay silmeler vardır. Köşelerde ve oda aralarında ise bölünmeyi gösteren düşey silmeler bulunmaktadır. Düşey silmelerin tamamı ahşaptan yapılmış olup yatay silmelerin bir kısmı ahşap ve bir kısmı taştır. Taş silmeler oldukça sade olmakla birlikte ahşap silmeler de özenli ahşap işçiliği görülmektedir. Ortalama 18 cm genişliğindeki silmeler cephe boyunca devam etmektedir.

Ahşap işçiliği bölgede oldukça zengin olup özgün detaylar dikkati çekmektedir.

Saathane...

MEHMET BÜYÜKALBAYRAK

Mimar

Adını, Sultan II. Abdülhamit Han'ın tahta çıkışının onuncu yılı anısına 1886 yılında yaptırılan saat kulesinden alan Samsun'un "Saathane Meydanı" ve orada yapılması planlanan kentsel dönüşüm (**kentsel yok etme**) uygulaması hakkındaki görüşlerimi geleceğe not düşmek istiyorum.

Onbirinci Yüzyılın başlarında Karadeniz kıyı şeridinde, sahille iç bölgeleri birbirine bağlayan ticari yolların önemli başlangıç noktalarından biri de Samsun doğal limanı idi. 1194 yılında Anadolu Selçuklu Devleti'nin egemenliğine giren kentimizde, bu tarihten sonra, iki merkez oluşmaya başlamıştı. Bu merkezlerden birincisi, bugünkü Baruthane bölgesinde ticaretle uğraşanların oluşturduğu ve bugün Amisos diye bilinen, helenistik dönemden beri varlığını sürdüren yerleşim birimidir. İkincisi ise, bugünkü Pazar Mahallesi'nin denize yakın kesimlerinde ve özellikle buradaki kalenin çevresinde oluşan ve tarihi kaynaklarda Müslüman Samsun olarak adlandırılan merkezdi. Bu merkez, zamanla bugünkü Samsun Kenti'nin de temelini oluşturacaktı. Günümüze fotoğrafları ve Büyük Caminin yakınındaki çok küçük bir kalıntısı haricinde parçası kalmayan, daha doğru bir ifade ile ranta kurban edilen kalenin etrafındaki yerleşim birimleri ve ticaret merkezi zamanla gelişerek şehrin çekirdeğini oluşturmuştur.

Saathane Meydanı ve onun çevresindeki alan, Samsun'un, Osmanlı Devleti'nin yönetimine girmesinden sonra da önemini korumuştur. Bu alanda varlığını günümüze taşıyabilen önemli tarihi, dini ve kültürel eserler bulunmaktadır. Ayrıca, sayıları her geçen gün azalan sivil mimarlık örneklerinden bazıları da günümüze ulaşmayı başaramamıştır.

Yüzyılımızın başlarında Bankalar Caddesi'nden Saathane'ye bakış.

Büyük Cami, Pazar Camisi, Kurşunlu Cami ve Yalı Camisi bölgedeki önemli dini yapılarıdır. Süleyman Paşa Medresesi ve buna bağlı olan Medrese Camisi de, daha sonraki yıllarda yapılmış olsalar da, önemli kültür yapılarıdır. Taşhan ise Osmanlı'dan günümüze kalan, şehrimiz için nadir tarihi konaklama yapılarından biridir. Bu simgelerin, rant kaygısı düşünülmeden sahip çıkılarak korunması ve geleceğe bozulmadan aktarılması sağlanmalıdır.

Bölgede, Samsun Büyükşehir Belediyesi'nce yapılması planlanan kentsel dönüşüm (!) uygulaması irdelendiğinde, bilimsel gerçekler ve planlama ilkelerinden uzak olduğu görülecektir. Bu uygulamada eleştirilecek ilk husus planlama sahasının kapsadığı alandır. Zira, planlama bir olup, planların kent veya bölge bütünü düşünülerek hazırlanmaları bilimsel bir zorunluluktur. Bir hektarı bile bulmayan alanlar için hazırlanacak planlar plan bütünlüğünü bozacağı gibi, karar vermeyi de güçleştirecektir. Bu gerçek karşısında, bu bölge için düşünülecek bir dönüşüm veya yenileme projesinin, öncelikle, Atatürk Bulvarı, Ondokuzmayıs Bulvarı ve Yüzüncüyıl Bulvarının sınırlarını çizdiği eski kent merkezinin tamamını kapsayacak şekilde düşünülerek, ulusal bir yarışma ile elde edil-

Acı, ama gerçek... Saathane'de idam...
(Kenan Hazneci arşivi)

Taşhan... Eski günlerinin özlemi içinde...
Samsun ticaretine katkı verebileceği günleri bekliyor.

mesi gerekir. Gelecek değişik öneriler arasından, şehrimiz için uygun olanı seçilerek, maddi imkânlarla göre uygulama etaplandırılabilir. "Şu anda imkânlarımız kısıtlı, ancak burasını planlayıp yapabiliyoruz" düşüncesi, bilimsellikten ve planlama ilkelerinden uzaktır. Planlama, alanın tamamında yapılıp, ardından imar uygulaması ve mülkiyet düzenlemesi yapılırsa, mülkiyet nedeni ile doğacak sıkıntılar da azaltılmış olur. Etaplama, ancak uygulama için düşünülmelidir.

Yapılacak proje için, olmazsa olmaz şart, bölgenin insansızlaştırılmamasıdır. Taşhan, Süleyman Paşa Medresesi, Medrese Camisi ve tarihi hamamın etraflarının açılması doğru bir karardır. Ancak, bu karar ne kadar doğru ise, bölgenin tarihinden izler taşıyan tüm sokakları yok ederek, bu alanların parka veya meydana dönüştürülmesi de o kadar yanlıştır. Telgrafhane sokak, Balıkpazarı Sokak, Patlıcanpazarı Sokak, Çarıklı Sokak, Buğdaypazarı Sokak isimleri, bazı kişiler için hiç bir şey ifade etmese de Samsun tarihi için önemli nirengi noktalarıdır.

Büyük Cami'nin kuzey kapısının karşısından başlayıp Çiftehhamam Caddesi'ne kadar devam eden Telgrafhane Sokak, Kurtuluş Savaşımızın ilk adımının atılmasının ardından, ilk haberleşmelerin yapıldığı "telgrafhane"nin bulunduğu sokaktır. Telgrafhane'nin gerçek yerinin tespit edilerek ihya edilmesi tarihimiz için bir

vefa borcudur. Turizm Master Planında yer alan "Kurtuluş Savaşının İzlerini Samsun'da Sürmek" ifadesi ancak bu şekilde mümkün olabilecektir. Yine, bu sokak üzerindeki Maarif Kiraathanesi, özgün mobilyaları ve özgün yapısı ile yeniden düzenlenerek turizmin hizmetine sokulabilir.

Bölgenin, geçmişten gelen yapı karakteri, bir veya iki katlı ticari yapılardır. Bugün için, ahşap veya demir katlanır kanatlı kepenkler yerlerini saç veya tel pancur kepenklere bıraksa da, dönüşüm bu yönde yapılabilir. Eski sokak dokusu korunarak, sokağın durumuna göre bir veya iki katlı ticari yapıların bulunduğu bir düzenleme, bölgeyi daha cazip hale getirecektir. Cepheler için, ahşap kanatlı pancurlar (plan notu olarak) zorunlu hale getirilerek, turistik ve hediye eşyaların satıldığı bir arasta düzenine dönüşüm sağlanırsa, Samsun'un "Turizm Master Planı'na da uygun bir planlama yapılmış olur. Burada, Turizm Master Planındaki Saathane Meydanı ile ilgili şu ifadeler yol gösterici olabilir: "Samsun'un turistik ilgi odağı olabilecek diğer bir bölgesi Saathane ve yakın çevresidir. Saathane aslında Kazımpaşa Caddesi'nin uzantısı üzerinde olup adeta devamı gibidir. Bölgenin diğer bir özelliği de Samsun'un eski ve yoğun küçük ticaret alanlarının belirli bir kısmını oluşturmasıdır. Uzun bir geçmişe sahip olması nedeniyle bölge içerisinde bir çok eski eser de bulunmakla birlikte, aykırı yapılar arasında sıkışmış olmaları ve ciddi bir tabela >>

<<

Saç kepenkler... Ahşabı da vardı...

kirliliği bulunan alanda, fark edilmeleri mümkün olmamaktadır. Bölgenin turistik alışveriş yönünden de önemi göz önünde tutularak, Samsun'un ticari canlılığına bir katkı sağlanabilir."

Turistler, modern meydanları ve güç gösterisi için yapılmış yüksek ve modern binaları dünyanın her yerinde görebilirler. Onların görmek istediği, geçmişin ayak izleridir. Beğenmediğiniz o dar ve izbe sokaklar, Samsun turizmi için bir açılım noktası oluşturabilir. Yeterki, dönüştürürken iki defa düşünelim ve neye dönüştürdüğümüzü iyi hesaplayalım. Unutulmamalıdır ki, yeni ve modern meydanlar ve binalar için yeni yerler, her zaman bulunabilir.

Dönüşüm aşkı ile yolumuzu şaşırmadan, nereye döneceğimizi çok iyi hesaplamalıyız. Sonra **"yanlış yaptık"** demenin hiç bir faydası olmayacaktır.

Ve bir not:

"Hiç ibret alınsaydı tekerrür mü ederdi?"

4 Temmuz 2012 tarihinde yaşadığımız sel felaketinde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Yaşadığımız doğal bir afetti. Doğal olmasa, bunun sonuçları oldu...

24 Ağustos 2007 tarihinde şehrimizde meydana gelen sel felaketinden sonra, Mimarlar

Buğdaypazarı Caddesi... Korunamaz mı?

Odası Samsun Şubesi tarafından 26 Ekim 2007 tarihinde düzenlenen ve "küresel iklim değişikliği ve sonuçları"nın tartışıldığı, yöneticiliğini Mimar Oktay EKİNCİ'nin yaptığı, panelist olarak da Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, Şehir Plancısı Can KUBİN, DSİ Samsun Bölge Müdür Yardımcısı İnşaat Mühendisi Erdoğan ÖZORAL ve Mimar Embiya SANCAK'ın katıldığı panelle belediyelerimizden dinleyici olarak çok az katılım olmuştu. Söylenenlerin ne kadarının dikkate alındığı, yaşadığımız son olayla belli oldu...

Devamla, 27, 28, 29 Kasım 2008 tarihlerinde TMMOB Samsun İl Koordinasyon Kurulu tarafından düzenlenen ve kentimizin sorunları ile ilgili bildirimlerin sunulduğu, açılışına o günkü Sayın Valimizin de katıldığı TMMOB SAMSUN KENT SEMPOZYUMU'na da dinleyici olarak az sayıda belediye başkanımız veya belediye yetkilisi katılmıştı. Sempozyuma ait "Bildiriler Kitabı"nın 226 ile 254. sayfaları arasında yer alan, İnşaat Mühendisi Murat ŞENEL ve İnşaat Mühendisi Serdar BAHADIR tarafından hazırlanan bildiride yaşadığımız felaketin nedenlerine ait ip uçları bulunmaktadır.

"Bildiriler Kitabı", TMMOB'ye bağlı odaların şehrimizdeki şube veya temsilciliklerinde bulunabilir. Kitap, ilgili resmi kurumlara ve tüm belediyelerimize gönderilmiştir...

Okuyup bilgi almak ve uygulamada faydalanmak isteyenler için...

Osmanlı Şehirlerinde Yapı Örgütü ve Mimarlık

İSMAİL HAKKI GÖZTAŞ
Mimar

Anadolu'daki Türk kültürü, 15. yüzyıla kadar, ön Asya coğrafyasında biçimlenen İslam kültürünün bir uzantısı durumunda idi. İdari alanlarda olduğu gibi, anıtsal yapılar inşa edilirken de Suriye ve özellikle İran kökenli sanatkarlar göreve çağırılıyor, söz konusu yerleşim merkezlerindeki örnekler taklit ediliyordu. Sivil inşaat faaliyetleri ise: Bizans'tan devralınan geleneklere uygun tarzda devam ediyordu. Bu durum, Selçuklu ve beylikler döneminde olduğu gibi Osmanlı çağında da bir süre devam etti. Ancak devletin hızla büyümesi ve sultanların anıtsal yapılar inşa etme tutkusu, ciddi bir mimarlık örgütünün varlığını zorunlu kıldı. Fatih'in mimarları Atik Sinan Ağa ve Ayas ağa, Bayezit'in mimarları Kemalettin Ağa ve Hayrettin Ağa saray mimarı olarak çalışırken, merkezi yapı örgütünün temelini attılar. Sinan'ın da ustası olan Acem Ali Ağa zamanında ise: devletin mimar ihtiyacını karşılamak üzere, "**Hassa Mimarlar Ocağı**" kuruldu. 16.yy.da kuramsal derslerin de okutulmaya başlanması ile (resim, menazır, hesap, hendese) tam bir okul özelliği kazanan Hassa Mimarlar Ocağı, kendine bağlı olan taşra teşkilatları üzerinden, tüm mimari faaliyetleri kontrol altına aldı. Bu örgütlenme modeli sayesinde Osmanlı coğrafyasının en görkemli anıtsal yapıları ve kentleri vücut buldu.

16. yüzyıl, Osmanlı ülkesinde olduğu gibi, batı dünyasında da etkileyici başarıların gerçekleştiği bir dönemdi. Bu nedenle: batılı tarihçiler "Rönesans" adıyla tanımlanan bu dönemi, anlata anlata bitiremezler. Batılı mimarların tamamı, bu dönemin üzerinde önde gelen temsilcileri Brunelleschi, Michelangelo ve Palladio'yu yakından tanırlar. Onları mimarlık tarihinin en önemli aktörleri olarak anlatırlar. Buna karşın: biz klasik çağ Osmanlı mimarlığı hakkında, fazla bir şey bilmeyiz. Oysaki: Brunelleschi ve Michelangelo kendilerini şöhrete ulaştıran kubbelerini, hazır buldukları yapıların üzerine inşa etmişlerdir. Brunelleschi, Floransa Katedralinin kubbesiyle 30 yıl uğraşmış. Michelangelo, hayatının son 18 yılını San Pietro'nun kubbesi ile uğraşarak geçirmiştir. Her ikisi de bu yapıların tamamlandığını görememişlerdir. Bütün ünlerine rağmen, başka bir önemli yapı inşa etme şansı da bulamamışlardır. Onların çağdaşı olan Mimar Sinan ise; yüzlerce yapı inşa etmiş, muazzam Süleymaniye Külliyesi'ni bile yedi yılda bitirmiştir.

Bu sonucu; mimardan çok, yapı örgütünün başarısı olarak okumak daha doğru olacaktır.

Osmanlı yapı örgütünün nasıl çalıştığını anlayabilmek için, öncelikle devletin yönetim sistemi hakkında bilgi sahibi olmak gerektiğini sanıyorum. Kısaca özetlemek gerekirse: Osmanlı ülkesi idari bakımdan EYALETLERE, eyaletler SANCAKLARA, Sancaklar KAZALARA ayrılmıştı. Birkaç tımar nahiyesinin birleşmesiyle meydana gelmiş kazaların en alt birimi ise: mahalle ve köy teşkilatları idi. Mahalle ve köyün yöneticisi imamdı. İmam, bir tür seçimle belirlenir ve özel bir beratla ataması gerçekleştirilirdi. İmam, hükümetin temsilcisi sayılır ve emirleri halka duyururdu. Burada görev yapan yiğitbaşı ise güvenliği sağlardı. (Gayrimüslüm topluluklarda, imamın görevini cemaat başkanı yürütürdü.)

İdari sistemin temel birimi olan, kazaların başında padişahın yargı gücünü temsil eden "Kadı" bulunurdu. Asli görevi, ahali arasındaki anlaşmazlıkları çözümlenmek olan kadılar, yargı ve yürütme işlerini birlikte yan yana yürütüyorlardı. Daha doğrusu; buldukları yerlerin hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem emniyet amiri, konumunda bulunuyorlardı. Kadılar padişah berat'ı ile tayin edilirdi. Tayin, azıl ve nakil işlemlerini Anadolu ve Rumeli kazaskerlikleri dairesi takip ederdi. Kadılık görevi için müracaat eden, medrese mezunlarından adaylığa kabul edilenler, önce büyük kadılıklara en az beşer kişi olmak üzere stajyer olarak gönderilir ve bu kadı'ların yanında üç beş yıl çalışırdı. Sonra İstanbul'da bir sene de asistanlık ile vakit geçirirler, ancak ondan sonra alt kademedeki kazalardan birinin kadılığına tayin edilirdi.

İnşaat işlerinin yürütülmesi ve imar düzeninin denetimi konusunda, kadıya Muhtesip (belediye başkanı) ve mimarbaşı yardımcısı olurdu. (Mimar temin edilemediği zaman, mesleğinde tecrübe kazanmış bir inşaat kalfasına bu görev verilebiliyordu.) Mimarbaşı, yerleşim alanını sürekli dolaşarak, imara ilişkin gelişmeleri takip ederdi. Ancak ihtilafli konularda, nihai karar mercii kadı idi. İnşaata müsaade almak için, kadıya müracaat edilir, kadı konuyu mimarbaşına tahkik ettirerek, belirli şartlarla izin verir ve sicile kaydederdi. Mimarbaşının gerekli gördüğü yıkım işlemleri, ancak kadının müsaadesiyle uygulanabilirdi. İnşaat işçilerinin >>

<< ücretinin ve malzeme fiyatının tespiti, mimarbaşı ile lonca temsilcilerinin kadı huzurunda toplanmasıyla yapılır ve kararlar sicile kaydedilirdi. Sivil inşaatların tamamı, inşaat esnafı tarafından yürütülüyor, yapının tasarımından ziyade, inşaat maliyetine ve sağlamlığına dikkat ediliyordu. Göreve çağrıldıkları zaman devlet inşaatlarında da görev yapan esnaf gurupları, halifeler (sanat ocaklarının manevi liderleri) önderliğinde geleneksel kurallara göre örgütlenmişti. Esnafın eğitimi de gene geleneklere uygun şekilde, usta-çırak ilişkisi içerisinde gerçekleştirilirdi.

Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde çalışan mimarlar, Şehir Mimarları ve Hassa Mimarları olmak üzere ikiye ayrılıyordu. Şehir mimarları, başkent dışındaki kentlerde, yapı eylemini kontrol altında bulunduruyorlardı. Hassa Mimarları ise: merkezi denetim işlerini yürütür, ayrıca İstanbul kent yönetiminde ve büyük anıtsal yapıların inşaatında görev alırlardı. (İstanbul'daki imar işlerini yürüten Hassa Mimarları Dairesi'nde İdari ve mali sorumluluklar, Şehremini ve Hassa Mimarbaşı arasında paylaşılmıştı. Üst komitenin yedi üyesi vardı: Suyolu Nazırı, Acemi Oğlanlar Ağası, Kireççi başı, Ambar Müdürü, Ambar Birinci Katibi, Mimar-ı Sani, Ve Tamirat Müdürü.) Hassa Mimarları'nın sayısı 1528 yılında 14 iken, 1642-1693 yılları arasında 40 kişiye yükseltilmişti. Hassa Mimarbaşı (Ser Mimar-ı Hassa) ile yardımcısı (Nimar-ı Sani) tarafından yönetilir, deneyimlerine göre "halifeler" (yardımcı) ve "üstadlar" (usta) olmak üzere, iki gurup halinde çalışırlardı. Devlet sınırlarının gittikçe büyümesine paralel olarak, zamanla Hassa Mimarlar Teşkilatı'nda bazı gelişmeler oldu. Merkezdeki hassa mimarları kadrosu dışında yine merkeze bağlı olarak çalışan Sefer Mimarları, Su Mimarları, Tersane-i Amire Mimarları, Köprü Mimarları ve Kale Mimarları gibi kadrolar eklenerek teşkilatın genişlemesi sağlandı ve uzmanlaşmanın ilk adımları atıldı. Merkezde böyle bir yapılanma olurken taşrada ise vilayet (eyalet) mimarlıkları ve şehir mimarlıkları kuruldu. Anadolu ve Rumeli, beşer bölgeye ayrılarak, bu bölgelere üçer kişiden oluşan imar meclisleri görevlendirildi. 1848 yılında ise: tüm kurumlar ve meclisler bir araya toplanarak, devlet genelindeki imar faaliyetlerini koordine etmek amacı ile Nafi'a Nezareti kuruldu.

Doğrusunu söylemek gerekirse: geleneksel Osmanlı sistemi içerisinde, mimarların yetiştirilmesi için, özellikle tasarlanmış bir eğitim programı yoktu. Ne Avrupa'daki sanat akademilerinin benzerleri, ne de

estetik ilkelerden söz eden eserler vardı. Hassa Mimarlık Ocağı'nda geçen, uzun ve pratik ağırlıklı bir eğitim programı sonunda, verilen ruhsatname ile mimar olunuyor ve uygun görülen yerde göreve başlanıyordu. Hassa Mimarları Ocağı sarayın Birun (dış hizmetler) örgütü içinde yer alan şehremaneti (belediye) örgütüne bağlı yarı askeri bir ocaktı; Topkapı sarayı içindeki Sepetçiler Kasrı'nda eğitim veriyordu. Fakat Hassa Mimarlar Ocağı'na doğrudan doğruya talebe alınması söz konusu değildi. Ocağın kapısı önüne gelebilmek için, uzun bir eğitim sürecini başarıyla tamamlamak gerekiyordu. Bina ve gemi yapım işlerinde, ya da Enderun-u Hümayun'da çalışan devşirmeler, önce bir imtihandan geçerek, (Sedefkâr Mehmet Ağa, Risale-i Mimariye isimli eserinde bu imtihanı anlatıyor) Acemi Oğlanlar Ocağı'ndaki sanat şubelerinden birisine giriyordu. (Sinan'ın marangozluğu, Mehmet Ağa'nın ise sedefkârlığı seçtiğini biliyoruz.) Temel eğitim burada başlıyordu. Bu okullarda çok uzun süre çalışarak kendisini gösteren, çok küçük bir azınlık, mimarlar ocağına sevk ediliyordu. Mimar Sinan da Acemi Oğlanlar Ocağı'nda talebe iken, ünlü ustaların yanında cami, han, çeşme gibi yapıların inşasında işçi olarak çalışmıştı. Tüm mimarlar, inşaat işinin farklı bölümlerinde (Duvarcılık, marangozluk nakkaşlık sedefkârlık gibi) teorik bilgi alıyorlar ve daha sonra pratik yaparak bilgilerini geliştiriyorlardı. Mimarlar ocağındaki eğitim süresi de oldukça uzun sürerdi. (Sedefkâr Mehmet Ağa'nın eğitimi 20 yıl sürmüştü)

Mimarların eğitim programı içerisinde, anıtsal yapılarda uygulanacak oransal düzeni sorgulayan, estetik kuralları ortaya koyan, kuramsal dersler yoktu. Osmanlı mimarlığının "Vitruvius" veya "Alberti" gibi mesleki kuramcıları da hiç olmadı. Ancak çağdaşları olan Avrupalı mimarların çok önemsedığı "Kutsal Geometri" kavramından tamamen habersiz değillerdi. (Mimar Sinan döneminden itibaren görülmeye başlayan geometrik disiplin ve orantı, Avrupa'daki uygulamalar hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir.) Okulda mimari çizimler yanında hendese (geometri) eğitimi de veriliyordu. (Mimarlara, hendese bilen anlamında, "mühendis" adıyla da hitap edildiğini biliyoruz.) Sedefkâr Mehmet Ağa, "Risale-i Mimariye" isimli eserinde, daha Acemi Oğlanlar Ocağı'nda teorik bir eğitimin başladığını anlatmaktadır. Burada okutulan, geometri ile ilgili kitabın EŞKALÜ'T TESİS olduğu sanılmaktadır. (Şemseddin Muhammed b.Eşref el Huseyni es-Semerikandi tarafından yazılmış olan bu kitap, mimaride kullanılan geometrik şekiller hakkında bilgi vermektedir.) Ayrıca; normal medreselerinin

ilk kısmında okutulan hesap, hendese ve kozmografya derslerinin, Acemi Oğlanlar Ocağında da okutulduğu bilinmektedir. Topkapı sarayı arşivinde mevcut örneklerden anlaşıldığına göre; erken dönemlerde mimari çizimler, sadece plan krokisinden ibaretti. Bu planlar, ölçülü bir karolaj sistemi üzerine çiziliyor, bu suretle; planın cetvel kullanmadan kolayca okunması ve kapladığı karelerin (arşın murabba) sayısına dayanarak maliyet hesabı çıkarılması sağlanıyordu. Genellikle "bina arşını" veya "zira-i mimari" denilen ölçü birimi kullanılıyordu. Mimari çizimlere, "resim" veya "tasvir" adı veriliyor, gerek duyulduğunda cephe eksizleri ve maketler de yapılıyordu. Resimlerde ifade edilemeyen ayrıntıların büyük bir kısmı, inşaat aşamasında çözümleniyordu. (Süleymaniye, Selimiye, Sultan Ahmet gibi büyük camilerin masraf defterleri araştırılıp yayınlandığı halde, mimari çizimleriyle ilgili bir araştırma şu ana kadar yayınlanmamıştır.)

16. yüzyılda İngiliz ve Fransız saraylarında da Hassa Mimarlar ocağına benzer kuruluşlar vardı. Ancak İngiliz mimarlar, kamu işleri yanında özel işleri de alabiliyorlardı. Fransızlar ise tasarım işini idari işlerden ayırmışlardı. Bu sayede: mimarlığı mühendislik dışında sanat olarak geliştir-

meyi başardılar. İlk defa İtalya'da ortaya çıkan, mimarlığı meslek haline getirme düşüncesi, tüm Avrupa'yı kısa sürede etkiledi. Osmanlı'da ise: yüksek bürokratların konutları bile, Hassa Mimarlar Dairesi'nde mimarbaşının adı altında üretiliyordu. Hiçbir mimar, özel kimliği ile öne çıkamıyordu. 19. yüzyıla kadar da bu geleneksel statülerini korudular. Acem Ali Ağa, Mimar Sinan, Davut Ağa, Dalgıç Ahmet ağa, Sedefkâr Mehmet Ağa, Hasan Ağa, Kasım Ağa, Mustafa Ağa, İsmail Ağa, Elhac Hüseyin ağa, Mehmet Tahir Ağa, Nurullah Efendi, Mehmet Rasim Efendi, Abdul Halim Efendi gibi 21 Hassa baş mimarı bu teşkilata başkanlık yaptılar. Onların önderliğinde binlerce mimar, 19. yüzyılın ortalarında Nafi'a nezareti kuruluncaya kadar ülkeye hizmet verdiler. Osmanlı mimarlık eğitiminde ilk değişiklikler, 18. yüzyılın sonlarında, ordudaki reform girişimlerinin bir parçası olarak yapıldı. Fransa ile yoğunlaşan kültürel temaslarının sonucunda, Fransız eğitim sistemi benimsendi. Önce Askeri okullarda mimarlık dersleri okutuldu. Daha sonra da 1883 de yine Fransız modeline uygun şekilde Sanayi-i Nefise Mektebi'nin mimarlık bölümünde mimar yetiştirilmeye başlandı. Osmanlı hükümeti tarafından davet edilen Avrupalı mimarlar, mimarlık eğitimini batılı örneklerle uygun bir şekilde yeniden programladı.

Sepetçiler Kasrı (Hassa Mimarlar Ocağı Binası)

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun (Tasarısı) Çerçevesinde Mimari Tasarım

SELAMİ ÖZÇELİK

TMMOB Mimarlar Odası Samsun Şube Başkanı

Samsun İlinin Deprem Riski ve Alınabilecek Önlemler Sempozyumu / 11-12.04.2012 - OMÜ

Kentsel dönüşüm Avrupa'da Sanayi Devriminden sonra, sağlıklı, yaşanılmaz şekilde oluşan kentlerin ıslahı ile gündeme gelmiştir. Bu kentler planlanarak, altyapısı, sosyal donatı alanları yeterli olacak şekilde yenilenmiştir. Başta Paris olmak üzere birçok kent bu kapsamda 1800 lü yıllarda planlanmış ve dönüşüm gerçekleştirilmiştir. Bu dönüşüm de çok sayıda işçiyi barındırmak üzere çok katlı konutlar yapılmıştır.

Ülkemizde ise köyden kente göç, 1950'li yıllardan sonra başlayarak 1960 ve 1970'li yıllarda çok hızlı ve kontrolsüz bir şekilde devam etmiştir. Bugün hızı kesilse de hala devam etmektedir. 1950'li yıllarda nüfusumuzun % 25'i kentlerde, % 75'i köylerde yaşarken bu gün bu oran tersine dönmüş, % 75'i kentlerde, % 25'i ise köylerde yaşamaktadır.

1950'li yılların öncesindeki kentlerimize baktığımızda her birinin kendine has özellikleri olduğunu, insan yaşamına ve yerel koşullara göre şekillendiklerini, insana ve doğaya saygılı olduklarını, odaklarında insan olduğunu görüyoruz. Bugünkü kentlerimize baktığımızda ise birbirlerine benzediklerini, sağlıklı, kimliksiz, doğal olaylara karşı dayanıksız olduklarını görüyoruz.

Kentlerimizde yeterli alt yapı ve sosyal donatı alanları bulunmamaktadır. Çoğu da önce yapılaşma oluşmuş, planlama sonradan gelmiştir. Yapılan planlarda ise bilimsel kurallara, şehircilik ilkelerine uyulmamış rant önemli ölçüde belirleyici olmuştur. Mevcut İmar Planları ise, şehircilik ilkeleri, bilimsel kurallar, şehrin bütünlüğü ve kimliği düşünülmeden parsel ölçüğünde

değiştirilmiş, alt yapı alanları yapılaşmaya açılmış, mevcut yapılaşma alanlarında ise yoğunluk artışına gidilmiş, halende gidilmektedir. Belediye Meclislerinin gündeminin % 90'ını İmar plan değişiklikleri oluşturuyor. Kaçak yapılar, İmar aflarından ruhsat almış yapılar, sürekli değiştirilen imar planlarına göre yoğunluğu artırılmış, yeteri kadar mimarlık ve mühendislik hizmeti almamış, yer yer fiziksel ve fonksiyon olarak eskimiş, yıpranmış binalarımızın bulunduğu kentlerimizde dönüşümden söz ediyoruz.

Kentlerimiz bizlere büyüklerimiz tarafından miras bırakılmamış, emanet edilmiştir. Unutmayalım ki bizler, emanet edilen kentlerimizde yaşarken, onlara bakmak, saygı duymak, ve kendi kattıklarımızla beraber gelecek kuşaklara emanet etmek durumundayız.

Dönüşüm 2005 yılında kabul edilen 5366 sayılı "**Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması**" kanunu ile gündeme gelmiştir. Bu yasa, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş sit alanlarında restorasyon ile konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması amacıyla çıkarılmış, ancak bu kanuna dayalı olarak yapılan uygulamalarda amacından sapmıştır. İstanbul'da Sulukule ve Tarlabası, Samsun'da Çay Mahallesi örneğinde olduğu gibi.

Planlama bir bütündür ve bütün olarak ele alınmalıdır. Uygulanmakta olan 3194 sayılı İmar Kanunu böyle düzenlenmiştir. Bu bütün içinde bütüne uygun değişiklikler yapılması gerekir. İmar planları en üst ölçekten başlayarak birbirini tamamlayacak şekilde yapılır. En alt ölçek olan 1/1000 ölçekli uygulama imar planına göre binalar inşa edilir. Planlamada, bilimsel ilkelere, şehircilik ilkelerine, yasa ve yönetmenliklerin belirlediği standartlara uyulması gerekir. İmar planlarında zorunluluk yoksa değişiklik yapılmamalı, yapılan değişiklikler ise bütün üzerinde düşünülerek yapılmalıdır. Ülkemizde imar planı değişiklikleri genellikle parsel ölçeğinde ve çok sık yapılmaktadır. Öyle ki, Belediye meclislerinin gündeminin yaklaşık % 90'ını İmar planı değişiklikleri oluşturmaktadır. Samsun Büyükşehir Belediyesi Meclisinde de yılda 500 - 600 adet imar plan değişikliği yapılıyor.

Kentsel dönüşüm sırasında iyi bir planlama yapılması, kentlerin insanların yaşam alanı olduğu, sadece yollar ve binalardan oluşan fiziksel çevreler olmadığı, birer kimliklerinin olduğu göz önüne alınmalı, her kentin geçmişten gelen özellik ve gelenekleri düşünülerek dönüşüm planlanmalı ve uygulamaya geçilmelidir.

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Kanun Tasarısına Özet Olarak Baktığımızda:

RİSKLİ BİNALARIN TESPİT EDİLMESİ

Riskli alanlar ve binalar, Bakanlık, TOKİ veya İdareler (belediyeler) tarafından tespit edile-

cek. Bu tasarıya göre riskli alan olarak belirlenemeyecek alan yok. Türkiye'nin tamamında bina sağlam olsa bile bu kanun tasarısı kapsamına alınabiliyor. Tespit edilen riskli alanlar 10 gün içinde Tapu Müdürlüğüne bildirilecek, Tapu Müdürlüğü riskli alan olarak tescil ederek mülk sahiplerine bilgi verecek.

Hazineye ait alanlar ise askeri alanlar dahil Bakanlığın talep etmesi halinde TOKİ'ye devredilebilecek.

Bakanlık, TOKİ veya İdare **riskli alanlarda** veya **rezerv** yapı alanlarında yapılaşmamayı geçici olarak durdurabilecek.

Bu kanunun uygulanması sırasında, Bakanlık, TOKİ, veya İdarenin talep etmesi halinde bu binalara, **elektrik, su ve doğal gaz** hizmetleri verilmeyecek.

TAHLİYE VE YIKIM

Öncelikle maliklerle anlaşma yoluna gidilecek. Bu yapılarda konut veya işyeri bulunanlara geçici konut veya kira yardımı **yapılabilecek**.

Uygulamaya başlamadan önce, maliklere evin yıkılması için **30 gün** süre verilecek, malikler yıkmazsa, idare yıkacak, idarede yıkmazsa Bakanlık yıkma işini bizzat yapabilecek.

UYGULAMA İŞLEMLERİ

Yıkılan binalar için daha önce **kat irtifakı** veya **kat mülkiyeti** kurulmuş olsa dahi, maliklerin **muafakatı aranmaksızın** eski hakları >>

<<

tapuya tescil ettirilerek, bu arsalar üzerindeki **cins değişikliği tevhit ve ifraz işlemleri Bakanlık TOKİ ve İdare** tarafından **resen yapılacak**. Arsaların maliklerinin en az **2/3**'ü ile anlaşılması durumunda **yapılan anlaşma** çerçevesinde; maliklerle anlaşma sağlanamaması durumunda **Bakanlık, TOKİ veya İdare** tarafından **Acele Kamulaştırma** yöntemi ile kamulaştırma yapılacak ve resen tapu siciline işletilecek.

Bakanlık, TOKİ veya İdare Riskli Alanlar ve Rezerv yapı alanlarında her türlü **plan, proje, harita ve arazi düzenlemesi yapabilecek**, bu alanlardaki binaları satın alabilecek, ön alım yapabilecek, trampaya yapabilecek, **imar haklarını başka bir alana aktarabilecek** vs. her türlü işlemi yapabilecek.

GELİRLER

Çeşitli gelirler tarif edilmiş olsa da yapılan atıflardan en önemli kaynağın **B2 arazilerinin satışından elde edilen gelirler** olacağı tarif ediliyor.

UYGULANMAYACAK MEVZUAT

MADDE 9 - (1) Bu kanun uyarınca yapılacak olan planlar 3194 sayılı imar Kanununun da ve imara ilişkin hükümler ihtiva eden özel kanunlar da dahil olmak üzere diğer mevzuatta belirlenen kısıtlamalara ve askı ilan sürelerine tabi değildir.

(2)" Bu Kanun kapsamındaki alanlarda bu Kanunun ön gördüğü uygulamaların zaruri kılması halinde; bu uygulamalar hakkında 3573

sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Arastırılması Hakkındaki Kanun, 4342 sayılı Mera Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanununun, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun, 5366 sayılı Kanunun, 7269 Sayılı, Turizm Teşvik Kanununun, Boğaziçi Kanununun, 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun, ve 189 sayılı kanunun, 3621 sayılı Kıyı Kanununun bu kanuna arazi kullanımı bakımından uygulanmasını engelleyici hükümleri ve diğer Kanunların bu kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz..." denilmektedir.

Ayrıca uygulamayı hemen gerçekleştirmeyi kolaylaştırmak için **Planlı alanlar Tip İmar Yönetmenliğinde** değişiklikler yapılmış, yapı denetimi için yeni düzenlemeleri öngören **Yasa Tasarısı** hazırlanmıştır.

Yasa tasarısında planlamadan hiç bahsedilmemiştir. Hazineye ait alanların, Askeri alanlar dahil kullanılabilmesini sağlamaktadır. Bu resmi alanlar şehirlerin yeşil kalan alanlarını oluşturmaktadır. Yapılaşmaya açıldıklarında şehirler nasıl nefes alacak? Şehrin bütününün revize dönüşüm planından hiç bahsedilmemektedir. Parça parça, uygun görülen yerlerde uygulama yapılacağı anlaşılıyor. Bu bölgeler kim tarafından hangi kriterlere göre belirlenecek belli değil. Binaların planlanması için dahi zaman düşünülmemiştir. Korkarım ki TOKİ'nin her yerde uyguladığı tip projelerinin uygulanması öngörülüyor. Gelişmiş ülkelerde konut binaları çoğunlukla az katlıdır. Örneğin Amerika Birleşik Devletlerinde konut binalarının % 90'ından fazlası ahşap ve beş katın altındadır. Siteler ayrıca bir sorun olarak ortada duruyor. Tüm bu konular ilgili bilim

çevreleri, plancılar ve uygulayıcılar tarafından hem genelde hem de yerelde kent ölçeğinde tartışılmalı, şehirlerin kimlikleri ve geleneksel yapıları da göz önüne alınarak, planlama ilkeleri belirlenmeli ve bu ilkelere göre planlanarak dönüşüm gerçekleştirilmelidir.

Bu tasarıda, bir bölgenin yıkılarak tamamının yeniden TOKİ eliyle yeniden yapılması öngörülmüyor. Yerel inşaat sektörü ise yok sayılıyor.

Bu tasarının uygulanmasında Karadeniz insanının yapısı iyi düşünülmeli, uygulanması çok zor görülüyor, can kaybına kadar gidebilecek olaylara sebep olabilir.

1999 Yılı depreminden sonra geçici yasalarla ek vergi olarak elde edilen gelirlerin bazıları daha sonra şehirlerin depreme dayanıklı hale getirilmesinde kullanılmak üzere sürekli hale getirilmiş, ancak bu amaçla kullanılmamış, başka alanlarda kullanılmıştır. Bu yasa tasarısının uygulanması için oluşturulacak kaynakların da başka amaçlar için kullanılması söz konusu olabilir.

YASA TASARISI İLE:

Bütün yetki 644 sayılı kararnamenin uzantısı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile TOKİ'ye verilmiştir.

Yerel Yönetimlerin yetkileri ortadan kaldırılmıştır.

Yurttaşların barınma hakkı yok sayılmıştır.

Mülkiyet hakkı ihlal edilmektedir.

Eşitlik ilkesi göz ardı edilmiştir.

Hak arama özgürlüğü kısıtlanmıştır.

Tasarının genel gerekçesinde gönüllülük esasına gönderme yapılsa da, zor kullanma yöntemleri tarif edilmiştir.

Doğal, Kültürel, tarihi varlıkların korunması, şehirlerin kimliklerinin korunmasını amaçlayan bütün hukuk kuralları bertaraf edilmiştir.

İnsana, kente, kent kimliğine saygı duyacak, bilim, sanat, şehircilik kurallarına uygun, alt yapı donatı alanlarını yeterli kılacak sağlıklı kentsel dönüşüm değil; istenilen alanda, istenilen yerde, istenildiği şekilde yapı yapılmasını, hiçbir engel tanımadan gerçekleştirmeyi öngörmektedir. Kamunun elindeki her türlü alanı yapılaşmaya açarak satmayı, vatandaşın elindeki kıymetli yerleri ve yaşam alanlarını elinden alarak, daha kıymetsiz, kenarlardaki alanlara gitmesi zorunluluğunu getirmektedir. Afet (deprem) burada öngörülen uygulamayı kolaylaştırmak amacı ile kullanılmıştır. Planlama ve projelendirmede hiç söz edilmemekte, meslek odaları ise zorunlu olarak devre dışına çıkarılmaya çalışılmaktadır.

Basın Açıklaması: 5 Haziran Dünya Çevre Günü

"SAĞLIKLI VE NİTELİKLİ ÇEVREDE YAŞAMA HAKKI" MÜCADELESİNİ SÜRDÜRMEKTE KARARLIYIZ.

5 HAZİRAN 2012

5 Haziran 1972'de Stockholm'de yayımlanan Dünya Çevre Deklarasyonu'nda "İnsanın, hürriyet, eşitlik ve yeterli yaşam koşulları sağlayan onurlu ve refah içinde bir çevrede yaşamak temel hakkıdır." çağrısı üzerinden tam 40 yıl geçti. Buna paralel olarak, dünyada çevre sorunlarına karşı önlem alınması yönünde pek çok karar alındı.

Türkiye, Dünya Çevre Deklarasyonu sonrasında pek çok uluslararası sözleşmeye imza atmış ve taahhütte bulunmuştur. Ancak, dünyada gündeme gelen çevre politikalarından ülkemiz yönetimleri uygulamalarda etkilememektedir. Kimi yapısal ve ciddi tedbirler alınması gerekirken, sorunlar daha büyük boyutlarla bugünlere ve yarınlara taşınmaktadır.

Bugün varolan iktidar, bir bütün olarak çevreyi "rant" aracı olarak görmekte ve sanayi, tarım, kent, ulaşım, enerji, madenler, doğal kaynaklar, ormanlar, hazine arazileri, kıyıları, dereler, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarını kirleterek, çevrenin yok edilmesi yönünde yoğun çaba göstermektedir. Bunu gerçekleştirmek için hukuk, şehircilik ilkeleri ve bilim hiçe sayılmaktadır. Nitekim gündemde olan yeni "Anayasa paketi", esas itibarı ile çevre yağmasının önündeki "kalan" hukuki engelleri kaldırmayı hedeflediği açıktır.

2B Yasası ile birlikte, "orman vasfını kaybettirilmiş" gerekçesiyle parsel olarak tescil edilen bu alanlar, mevcut iktidar tarafından dönüşüm alanı" ilan edilerek, TOKİ eliyle daha yoğun bir yapılaşmaya açılması için uygulamalar başlatılmıştır.

Toplumda "**Kentsel Dönüşüm Yasası**" olarak da bilinen Âfet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile "afet riski bu-

lunan"(!) alanlarda ve yapılarda, "TOKİ'ye ve TOKİ ortaklarına yeni emlak rantı alanları kazandırmak ve pazarlamak" niyetinin "engelsiz" olarak yaşama geçebilmesi için de ülkemizde yılların deneyim ve birikimleriyle oluşmuş tüm imar, çevre ve kültür yasaları "uygulanamaz" ibaresiyle etkisiz hale getirilmektedir.

Ulaşım çözümü olmayan, sadece "rant" ve çevre yağması niteliğindeki **3. köprü projesi** ile birlikte, 15 milyonu aşkın nüfusun yaşadığı İstanbul'un bir felakete sürükleneceği, hükümetin talimatıyla hazırlanan bilimsel raporlarla net biçimde ortaya konmasına rağmen 3. Köprü'nün yapılmaya başlaması manidardır. "**Yeni İstanbul**" adı altında tanımlanan yeni 1 milyonluk kentin 3. Köprü aksı ile birlikte var olan su havzalarının ve kentin kalan en önemli yeşil dokusunu iktidarın sermayeye çevirebilmekteki kararlılığı gözden kaçmamaktadır.

Cumhuriyet mirası olan aynı zamanda doğal ve kültürel SİT alanı olan Ankara Atatürk Orman Çiftliği alanına yapılaşmaya açarak, "beyaz saray" olarak tabir edilen Başbakanlık kompleksinin yapım çalışmaları iktidarın ülkemizin, doğal ve kültürel miraslarını kolektif belleklerimizden silmeye çalıştığını, "rant" nesnesi olarak gördüğünün somut örnekleridir.

AKP iktidarı, ülkenin kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına tüm kent topraklarını serma-

ye olarak değerlendirerek, var olan doğal ve kültürel miraslarını yok etmeye devam etmektedir.

Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı ile birlikte şimdiye kadar tüm korunan alanların sınırlarının değiştirebilmesine ve tümüyle kaldırılmasına olanak vermektedir. Bu tasarı doğal zenginlik açısından öne çıkmış ve tüm dünya ile paralel koruma altına alınmış milli parklarımız, doğal sitlerimiz, yaban hayatı koruma sahalarımız, uluslararası öneme sahip sulak alanlarımız yıllar önce ilan edilmiş olsalar bile yatırımcıların arazi edinme ve işletme taleplerine karşılık elden çıkarılabilecektir.

Bu koşullarda esenlikli bir dünya ve ülkemizin geleceği için, öncelikle temel insan

haklarından olan "sağlıklı ve nitelikli bir çevrede yaşama hakkı"nın sağlanması ve "çevre yağması"nın durdurulması gerektiği konusunda tüm toplum kesimlerinin ortaklaşması gerekiyor.

Mimarlar Odası olarak, 58 yıllık geçmişin verdiği birikim ve toplumsal duyarlılıkla, ne yazık ki, yaşadığımız bu dönemde çevre adına hem dünya hem de ülkemiz için olumlu bir şey söylememiz mümkün olamasa da **"sağlıklı ve nitelikli çevrede yaşama hakkı" mücadelesini sürdürmekte kararlıyız.**

**TMMOB Mimarlar Odası
43. Dönem Merkez Yönetim Kurulu**

Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi 2013 Yılı Ajandası Fotoğraf Yarışması

Katılım Koşulları:

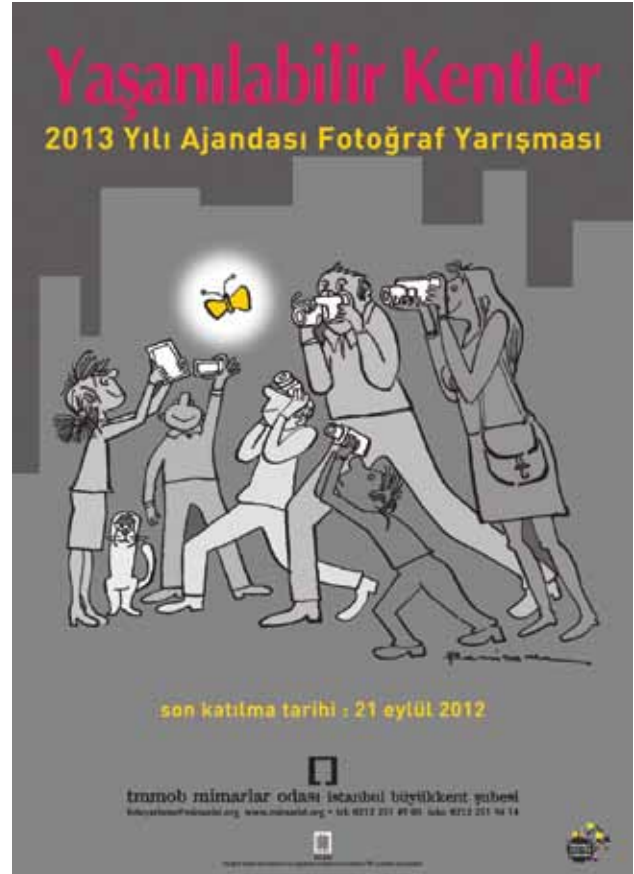
Yarışmaya, Türkiye'de çekilmiş en çok altı adet renkli ya da siyah/beyaz fotoğrafla katılabilir. Seçici Kurul üyeleri, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi Yönetim Kurulu üyeleri ve çalışanları katılamaz. Analog fotoğraflar dijital ortama aktarılmalıdır. Dijital fotoğrafların uzun kenarı 40 cm olacak şekilde 300 dpi çözünürlükte jpeg formatında CD'ye kaydedilmiş olarak gönderilmelidir. Baskılar değerlendirme dışı bırakılacaktır.

Yarışma Takvimi:

13 Temmuz 2012 Duyuru
21 Eylül 2012 Son Katılma Tarihi
27 Eylül 2012 Seçici Kurul Değerlendirmesi
05 Ekim 2012 Sonuçların duyurulması
12 Ekim 2012 Ödül Töreni ve Sergi Açılışı

Başvuru:

Pınar AKIM
TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi
Karaköy, Kemankeş Caddesi No. 31
Beyoğlu 34425 İstanbul
Tel: (212) 251 49 00 Faks: (212) 251 94 14
<http://www.mimarist.org>

Duyurular

Mimarlar Odası, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ne İlişkin, 25 Nisan 2012 tarih ve 1310 Sayılı ile Yayımlanan Genelgesi'nin 6. ve 7. maddelerinin İptali ve Yürütmesinin Durdurulması İstemi ile Dava Açtı.

İptali istenen düzenlemeler;

"6- 03.04.2012 tarihinden itibaren yapı ruhsatı düzenlemeye yetkili idarelerce ruhsat sürecinin kısaltılabilmesi adına; proje müellifleri, fenni mesuller veya yapı denetim kuruluşunun denetçi mimar ve mühendisleri için daha önceki mevzuatta da zorunlu olmayan meslek odası incelemesi, vizesi vb. işlemler yapılmayacak, ayrıca bu doğrultuda sicil durum belgesi istenmeyecek ve projelerin meslek odasınca vizenmesi talep edilmeyecek, mimar ve mühendislerden Yönetmelik eki taahhütname istenecektir. Elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin ilgili kurumunca onaylanması haricinde, projeler ruhsat düzenlemeye yetkili idare onayı ve proje müellifinin imza ve parafı dışında, mevzuat uyarınca da zorunluluk arz etmediğinden meslek odaları dahil hiçbir kurum veya kuruluşça inceleme yapılmayacak ve vizenmeyecektir.

7- Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerinin birer örneği ve bir önceki ayda yapılan işlemlere ilişkin bilgiler, incelenmek ve üye kısıtlılığının olup olmadığı hakkında ilgili idareye bilgi verilmek üzere her ayın ilk haftası ilgili meslek odalarına liste halinde topluca bildirilecektir. Üyelerin mesleği uygulamada kısıtlılıklarının idareye bildirilmesinde sorumluluk meslek odalarına aittir."

Genelgenin bu maddelerinde yapılan açıklamalar yetki, sebep, konu ve amaç yönlerinden açıkça hukuka aykırı olup iptali talep edilmiştir.

2012 DÜNYA MİMARLIK GÜNÜ: "Daha İyi Kentler, Daha İyi Yaşamlar / Mimarlıkla Değişen Kentler"

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) bu yıl 1 Ekim 2012'de kutlanacak Dünya Mimarlık Günü temasını "Daha İyi Kentler, Daha İyi Yaşamlar / Mimarlıkla Değişen Kentler" olarak belirledi.

Bu temayla UIA, Birleşmiş Milletler'in dünya çapındaki "Daha İyi Kentler, Daha İyi Yaşamlar" konulu kentlere yönelik kampanyasıyla başlatmış olduğu harekete katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Bu kapsamda, kentlerde aşağıdaki konuları içeren bir değişim öngörülüyor: İklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması, kirletici gaz salınımlarının azaltılması, kaynaklar ve enerjinin daha iyi yönetiminin sağlanması; Kentlerin toplumsal olarak daha kapsayıcı, erişilebilir ve eşitlikçi olmasının sağlanması, ayrımcılığın ve güvensiz konut koşullarının ortadan kaldırılması; Doğal veya insan kaynaklı krizler ve afetlere karşı koyabilecek kentler geliştirilmesi; Herkes için ekonomik, eğitimsel ve yaratıcı olanakların geliştirilmesi; Tüm bireyler için güvenlik ve sıhhi koşulların sağlanması.

Mimarlar, küresel kentsel sürdürülebilirlik konusundaki zorlukları aşma ve esnek ve sürdürülebilir yaşanabilir kentler için gerekli araçları geliştirme kapasiteleriyle bu değişimde önemli bir rol oynayacaktır.

2012 Dünya Mimarlık Günü, dünya mimarlarının, UIA Üye Kesimleri ve çalışma programlarının kentlerimizi gelecek için hazırlamak konusunda oynayabilecekleri rolleri göstermek açısından önemli bir fırsat olacaktır.

Yeni Üyelerimiz

43577
HAMİYE CEMRE AKBAŞ
KTÜ.

43683
CENGİZ ATANUR ÇOLAK
AZERBAYCAN MİM.VE İNŞ.ÜNV.

43736
BİLAL BOL
BOZOK ÜNV.

43761
SVETLANA ERSAN
RUS SLAV ÜNV.

43965
ARİFE GİZEM ÇOLAK
DOĞU AKDENİZ ÜNV.

43983
ÜMİT SOYLU
YAKIN DOĞU ÜNV.

44010
HATİCE KESKİNOĞLU
MERSİN ÜNV.

Hoş geldiniz...

Nakil Gelenler...

20018 ABDULLAH AYAZOĞLU
33246 OĞUZHAN UYAR

İSTANBUL ŞUBEDEN NAKİL
ANTALYA ŞUBEDEN NAKİL

SUÇLU TOKİ!
HAYIR BELEDİYE
SUÇLU KİM?
BEN DEBİL! O!
KİM RUHSAT VERDİ? TEKNİK SORUMLU
O! HAYIR BU SİYASİ SORUMLULUK!

İSMAIL SEVİNDİK

MİV-SAN
MİMARLIK VAKFI
SOSYAL GÜVENLİK VE
YARDIMLAŞMA SANDIĞI

"Geleceğimiz İçin Önemli Bir Adım!"

Sizi, Mimarlık Vakfı Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Sandığı'na üye olmaya, Sandığın hizmetlerini birlikte geliştirmeye davet ediyoruz.

Mimarlık Vakfı, 1996'da iki alanda ihtiyacı karşılamak amacıyla kuruldu.

Birincisi, meslek ve kültür alanı; o günlerde, mimarlık mesleğini halka, topluma tanıttık, mesleğimizin toplumda hak ettiği yeri kazanacak, bir dizi sanatsal, kültürel faaliyet yapacak bir kurum gerekiyordu. Mimarlık mirasımızı, birikimimizi korumak ve en önemlisi de onu yeni yetişen kuşak mimarların kullanımına, incelemesine, esinlenmesine sunmak bunun olanaklarını yaratmak amacıyla çalışmalar yapmak. Bugün de bu eserlerin, layık olduğu gibi korunduğu, gerek duyulduğunda ulaşılabileceğine dair hepimizin ciddi kuşkuları olsa gerek.

Vakfın kuruluşunun dayandığı ikinci temel, sosyal alanda faaliyet gösteren Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Sandığı ile Eğitim ve Burs Fonu'dur. Yardımlaşma Sandığı, kuruluş belgelerinde ifade edildiği gibi, "meslektaşlarımız arasında dayanışma sağlamayı, acil hallerde üyelerine yardım yapmayı esas alan ve giderek sosyal alanda hizmet vermeyi, hizmetlerini geliştirmeyi amaçlamıştır."

Vakfın en önemli sosyal projesi olan Yardımlaşma Sandığı'na 2624 mimar üye olmuş ve destek vermiştir. Mimarlık Vakfı Yardımlaşma Sandığı sayesinde bugün artık üye mimarların başvuracakları bir sosyal güvence kuruluşu vardır.

Yardımlaşma Sandığı, vefat eden üyelerin ailelerine en zor günlerinde yardım elini uzatmış, yükümlülüğünü eksiksiz olarak yerine getirmiştir. Zorunlu durumlarda, üye meslektaşlara olanaklar ölçüsünde yardımlarda bulunmuştur. Oluşacak birikimlerin nemalandırılması, yatırımlar yapılması sonucunda sosyal tesisleri, öğrenci yurtları, yaşam evleri, lokalleri ile Sandığımız üyelerine, yaptıkları katkının üzerinde sosyal hizmet sağlayabilir.

Bu hizmetlerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için, Sizin de Yardımlaşma Sandığı'na üye olmanızı bekliyoruz.

İlgi ve desteğinizi esirgemeyeceğiniz umuduyla, başarı ve mutluluklar dileriz.

YARDIMLAŞMA SANDIĞI ÜYELİĞİ

www.mimarlikvakfi.org.tr adresinde bulunan sitemizi ziyaret etmeniz ve menu'den girilen Üye Formunu düzenleyip göndererek üyelik işleminizi başlatabilir, ayrıca, Mimarlar Odası Şubelerinde, Vakıf görevlilerinin sizi ziyaretiyle de üye olabilirsiniz.

Kredi kartı bilgilerini ve size uygun ödeme planını Vakfa ulaştırarak,

Garanti Bankası Galatasaray şubesi IBAN TR26 0006 2000 0680 0006 2988 02 nolu hesaba yatırarak aidatınızı ödeyebilirsiniz.

Giriş Ödentisi 90 TL üye kaydı sırasında ve bir kez ödenir. 2012 Yılı Ödentisi 180 TL

MİMAR MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI YENİDEN DÜZENLENDİ!

Mimarlar Odası tarafından yıllardır savunulagelen Mesleki Sorumluluk Sigortası yapı sektörünün içine girdiği son gelişmeler nedeniyle bugün her zamankinden daha büyük önem arz etmektedir.

Mesleki Sorumluluk Sigortası, profesyonel hizmet veren bir mimarın, bir tüzel kişiliğin veya bordrosundaki çalışanın, faaliyetlerini gerçekleştirmeleri esnasında, hata, ihmal veya kusuru neticesinde, 3. şahısların açacağı davaları kaybetmeleri durumunda çıkabilecek tazminat masraflarını poliçede yazan limitler dahilinde karşılamaktadır.

İnsan hatalarının tamamen yok edilmesi ne yazık ki mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte, bu hatalar nedeniyle müşterilerden gelen tazminat talepleri sonrası finansal darboğaza girme riski ortaya çıkmaktadır. Mesleki Sorumluluk Sigortası tam bu noktada önemli bir finansal güvence sağlamaktadır.

Mesleki Mesuliyet Poliçesi ile mimarın hata, ihmal veya kusurundan kaynaklı tazminat taleplerini karşılamanın yanı sıra aşağıdaki ek teminatları da sadece Mimarlar Odası üyeleri için geniş bir kapsamla sağlayabilmektedir.

Mimar Mesleki Sorumluluk Sigortalarında:

- Fikri mülkiyet
- Hakaret
- Dolandırıcılık/sahtekârlık
- Savunma
- Veri koruması
- Soruşturmaya katılım masrafları
- Yargı benzeri masraflar
- Kayıp dökümanlar
- Uzman tasarımcılar
- Uzatılan bildirim süresi
- İletişim masrafları
- Sözleşme döneminde iktisap edilen iştirakler teminatı

Hizmet kapsamı;

- Mesleki faaliyet sırasında karşılaşılabilecek risklerin tanınması ve değerlendirilmesi
- Risklerin önlenmesiyle ilgili hukuksal, organizasyonel veya teknik hata kaynaklarının saptanması, azaltılması ve yok edilmesi ile ilgili danışmanlığın sağlanması
- Mesleki Sorumluluk Sigortasının kapsamının, şartlarının ve coğrafi alanının tespit edilmesi
- Hasar danışmanlığı

MİMARLIK VAKFI
İKTİSADİ İŞLETMESİ
FOUNDATION FOR ARCHITECTURE-TURKEY

0 212 244 86 87

www.mivkitabevi.com